

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2013-03-14
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 5740-11

SÖKANDE

SCA Hygiene Products Aktiebolag, 556007-2356
Edet bruk
463 81 Lilla Edet

Ombud: Advokat Mikael Hägglöf
Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB
Sveavägen 17, 11 tr
111 57 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till fortsatt och utökad produktion m.m. vid Edet bruk, Lilla Edets kommun, Västra Götalands län

Avrinningsområde: 108:2 N: 6445837 E: 330678 Verksamhetskod: 21.10; 21.30;

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen, som godkänner den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen, meddelar SCA Hygiene Products Aktiebolag tillstånd enligt miljöbalken att vid Edet bruk, Lilla Edets kommun,

- A. tillverka högst 130 000 ton returfibermassa och 150 000 ton papper per år, samt att vidta de om- och tillbyggnadsåtgärder som behövs för den planerade produktionsökningen;
- B. höja den fastbränslebaserade ångproduktionskapaciteten till en total tillförd effekt om högst 55 MW genom att bygga om den befintliga samförbränningsanläggningen eller uppföra en ny samförbränningsanläggning i anslutning till den befintliga och driva den ombyggda eller den befintliga och tillkommande anläggningen;

Dok.Id 217544

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00

- C. vid en produktion av högst 93 000 ton returfibermassa och 110 000 ton papper per år i verksamhetens fastbränslepannor årligen förbränna högst 99 000 ton returfiberslam och annat brännbart slam som uppkommer i bolagets verksamhet (avser torrsubstans), returträ, pappersavfall, spill från pappers- och blöjtillverkning samt, efter tillsynsmyndighetens godkännande, andra avfallsslag som bedöms ha egenskaper som är likvärdiga med dem som anges ovan. Vid behov får också biobränsle som inte utgör avfall förbrännas;
- D. vid en produktion som överstiger 93 000 ton returfibermassa och 110 000 ton papper per år årligen förbränna högst 150 000 ton av ovan angivna avfallsslag;
- E. fortsätta driva befintlig elbaserad ångpanna med en total tillförd effekt av 30 MW;
- F. bortleda maximalt 800 m³ ytvatten per timme från Göta älv för användning som processvatten i verksamheten vid Edet bruk.

Mark- och miljödomstolen lagligförklarar, enligt 17 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken, bolagets befintliga intagsanordningar för ytvatten från Göta älv till Edet bruk.

Ansökta arbeten i vatten ska utföras inom *tio år* och ny utrustning för ökad produktionskapacitet ska ha installerats och tagits i drift inom *sex år* från det att denna dom har vunnit laga kraft i tillståndsdelen, annars upphör tillståndet att gälla.

Mark- och miljödomstolen bestämmer tiden för anmälan av *anspråk på oförutsedd skada* orsakad av vattenverksamheten till *fem år* från det att ansökta arbeten i vatten har utförts.

Bolaget ska anmäla till mark- och miljödomstolen när ovannämnda arbeten i vatten utförts.

Mark- och miljödomstolen bestämmer prövningsavgiften för vattenverksamheten till 35 000 kr. SCA Hygiene Products Aktiebolag ska utan ansökan återfå för mycket betald avgift sedan domen vunnit laga kraft.

Uppskjutna frågor

Med stöd av 22 kap. 27 § första stycket miljöbalken skjuter under en provotid domstolen upp fastställandet av slutliga villkor för utsläpp till vatten.

Utredningar

Domstolen ålägger bolaget att under provotiden utföra utsläppsbegränsande åtgärder i enlighet med vad som översiktligt beskrivits i syfte att uppnå BAT (jfr nedan sid. 37-38) och för att klara de utsläppsnivåer som bolaget åtagit sig vad beträffar årsmedelvärden (se nedan sid 73-74). Vilka åtgärder som ska genomföras ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten, som i händelse av oenighet med bolaget får hänskjuta frågan till mark- och miljödomstolen.

Vidare åläggs bolaget att utreda möjligheterna att genom åtgärder i tillverkningsprocessen och i slutvattenreningen långsiktigt ytterligare reducera utsläppen vid normal drift till följande.

Utsläppsparameter	Utsläpp kg/ton
TOC	0,2 – 1
SÄ _{GFA}	0,08 – 0,3
N	0,01 – 0,1
P	0,002 – 0,01

Därutöver ska åtgärderna syfta till att så långt möjligt minimera det renade avloppsvattnets övriga miljöfarliga egenskaper, såsom akut och kronisk toxicitet mot för recipienten relevanta organismgrupper samt innehåll av svårnedbrytbara och bioackumulerbara ämnen.

Utredningen ska utföras i samråd med tillsynsmyndigheten. Bolaget ska i god tid inför samråd ge tillsynsmyndigheten ett program för hur bolaget avser att genomföra utredningen. Hur, i detalj, utredningen ska genomföras ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten, som i händelse av oenighet med bolaget får hänskjuta frågan till mark- och miljödomstolen.

Vid redovisning av kostnader för utredda och föreslagna åtgärder ska beräkning av investeringskostnader baseras på minst tio års avskrivningstid alternativt respektive åtgärds tekniska livslängd samt en avskrivningsränta om högst 6 procent eller annan för aktuell tidsperiod relevant nivå. Av redovisningen ska framgå vilka åtgärder och kostnader som krävs för att nå ovan givna mål, beträffande såväl högsta som lägsta siffra i intervallen i tabellen ovan, men också, stegvis, vilka åtgärder som krävs för utsläppsnivåer däremellan.

En redovisning av utredningarna ska ges in till domstolen så snart ett tillförlitligt underlag kan tas fram, dock *senast tre år* från det att denna dom har vunnit laga kraft i tillståndsdelen. Redovisningen ska innehålla tekniska beskrivningar av möjliga åtgärder samt miljö- och kostnadsmässiga effekter samt förslag till åtgärder med tidplaner och motiverade förslag till begränsningsvärden för relevanta föroreningar.

Provisoriska föreskrifter

Under prövotiden och till dess mark- och miljödomstolen beslutat annat gäller följande provisoriska föreskrift.

Utsläppen av TOC, $S\ddot{A}_{GFA}$, fosfor och kväve via reningsanläggningen får inte överstiga följande.

Parameter	Månadsmedelvärde (kg/dygn)	Medelvärde för senast gångna 12 månader (kg/dygn)
TOC	400	-
$S\ddot{A}_{GFA}$	250	-
N-tot	61	55
P-tot	4,2	3,6

Villkoret är uppfyllt om minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret och samtliga 12-månadersmedelvärden understiger angivna värden.

Tillsynsmyndigheten får medge att de utsläppsbegränsande åtgärder som avses under punkten *Uppskjutna frågor* inte utförs om genomförandet riskerar att försvåra sådana åtgärder som behövs för att minska utsläppen till målnivån för prøvotidsutredningarna.

Slutliga villkor

För tillståndet ska gälla följande villkor utöver vad som gäller enligt förordningen (2002:1060) om avfallsförbränning och Naturvårdsverkets föreskrifter om avfallsförbränning (NFS 2002:28).

Allmänt

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska anläggningen och verksamheten – inklusive åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – utformas och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.

Utsläpp till luft m.m.

2. Utsläppet till luft av kväveoxider från fastbränslepannor, räknat som NO₂, får som månadsmedelvärde inte överstiga 140 mg/m³ normal torr gas (11 % O₂). Villkoret är uppfyllt om värdet innehålls under tio av årets tolv månader.
3. Utsläppet till luft av kväveoxider från fastbränslepannor, räknat som NO₂, får som årsmedelvärde inte överstiga 140 mg/m³ normal torr gas (11 % O₂).
4. Om olägenheter till följd av lukt, damning eller nedskräpning uppstår från verksamheten ska åtgärder vidtas så att störningen upphör.

5. Vid tillämpning av bilaga 2 till Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002: 28) om avfallsförbränning ska följande K_{proc} -värden (mg/Nm^3 torr gas vid 6 % O_2) användas.

CO	150
NO _x	400
SO ₂	50
Stoft	15
HCl	15
TOC	15
HF	1,5

Utsläpp till vatten

6. Dagvattenutsläpp ska snabbt kunna stoppas vid brand eller kemikalieutsläpp genom tätning av dagvattenbrunnar.

Buller

7. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus får vid närliggande bostadsområde inte överstiga
55 dB (A) dagtid (kl. 07.00-18.00),
50 dB (A) kvällstid (kl. 18.00-22.00) samt
45 dB (A) nattetid (kl. 22.00-07.00).

Högre momentanbuller än 60 dB (A) får inte förekomma. Om bullret innehåller impulsljud eller hörbara tonkomponenter ska ovanstående ekvivalenta ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter.

Då nya anläggningar och anordningar uppförs inom bolagets område, liksom vid utbyte av bullrande utrustning, ska åtgärder vidtas så att de inte beräknas bidra till att verksamheten orsakar högre ekvivalent ljudnivå vid närmaste bostäder än 50, 45 respektive 40 dB(A) för dag-, kvälls- respektive nattetid.

Kontroll ska ske genom immissionsmätning eller närfältsmätning i kombination med beräkning. Kontroll ska ske med intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer. Närfältsmätning i kombination med

beräkning eller immissionsmätning ska utföras enligt de mätstrategier som anges i Naturvårdsverkets remissversion från 2005 av ”Metod för immissionsmätning av externt industribuller” eller de riktlinjer som kan komma i dess ställe samt i övrigt i enlighet med vad som anges i Naturvårdsverkets remissversion från 2009 ”Mål för begränsning av Externt Industribuller, Handbok till Naturvårdsverkets Allmänna Råd om externt industribuller”.

Utsläpp till mark m.m.

8. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras i täta behållare på tätt underlag av resistent material och med behövlig invallning, samt i övrigt hanteras så att spridning av förorening förhindras. Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallning som rymmer den största behållarens volym samt 10 procent av summan av övriga behållares volym inom samma invallning. Invallningen ska innesluta förekommande rör- och ventilanslutningar till behållarna. Vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd, alternativt vara dimensionerad för att rymma även 100 mm regn.

Kemikalier

9. Bolaget ska med utgångspunkt från utredningar om avloppsvattnets egenskaper samt i övrigt tillgänglig kunskap, bedöma riskerna för negativ påverkan på miljön och människors hälsa som kan orsakas av de kemiska produkter och ämnen som används eller bildas i verksamheten. Baserat på riskbedömningen ska bolaget byta ut miljö- och hälsofarliga kemiska produkter och ämnen mot sådana som bedöms vara mindre farliga eller vidta andra riskbegränsande åtgärder där utbyte inte är möjligt. En plan ska upprättas och ajourhållas för detta arbete samt hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten.
10. Innan för verksamheten nya kemiska ämnen börjar användas i ordinarie produktion, ska tillsynsmyndigheten informeras. Informationen ska

innehålla uppgifter om miljöegenskaper som nedbrytbarhet, toxicitet (akut och kronisk) samt bioackumulerbarhet.

11. Bolaget ska i den årliga miljörapporten redovisa vilka överväganden som ligger bakom beslut att införa nya typer av processkemikalier och byta ut tidigare använda processkemikalier mot andra typer av kemikalier.
12. Inom områden där kemiska produkter eller farligt avfall hanteras ska dagvattenbrunnar vara tydligt markerade. Absorptionsmedel eller liknande samt anordningar för att täta dagvattenbrunnarna ska finnas lätt tillgängliga och användas vid spill.

Avfall

13. Åtgärder ska fortlöpande vidtas för att minimera mängden avfall som uppkommer i verksamheten. Avfallet ska sorteras och i första hand återvinnas. En särskild rutin för hur avfallet ska hanteras ska upprättas.
14. Aska och stoft från rökgasreningen ska omhändertas på sådant sätt att olägenhet av någon betydelse inte uppstår.
15. Flygaska och bottenaska från fastbränslepannan ska, när det är praktiskt och ekonomiskt rimligt, nyttiggöras.

Säkerhetsfrågor

16. Bolaget ska arbeta aktivt för att minska risken för olyckor och ska för detta ändamål upprätta rutiner för utförande av riskanalyser. Riskanalyserna ska dokumenteras och hållas tillgängliga för tillsynsmyndigheten. Med riskanalyserna som grund ska bolaget, i samråd med tillsynsmyndigheten, vidta åtgärder för att minska sannolikhet för och/eller konsekvens av identifierade risker för påtaglig skada på människors hälsa eller miljö.

Energi

17. Bolaget ska regelbundet utföra energianalyser och vidta energieffektiviserande åtgärder i befintlig verksamhet samt vid förändringar av verksamheten. En särskild rutin ska upprättas för detta ändamål.

Transporter

18. Bolaget ska aktivt arbeta för att minimera miljöeffekterna från transporter till följd av verksamheten. En handlingsplan för detta arbete ska upprättas senast två år efter det att tillståndet tagits i anspråk. Handlingsplanen ska hållas aktuell och resultatet av arbetet ska årligen redovisas till tillsynsmyndigheten.

Kontroll

19. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram, som möjliggör bedömningar av om villkoren följs samt bedömningar av verksamhetens omgivningspåverkan. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Återställning

20. Bolaget ska i god tid innan verksamheten upphör till tillsynsmyndigheten redovisa en plan för avhjälpande av eventuella miljöskador och andra återställningsåtgärder. I planen ska anges hur mark- och vattenområden, grundvatten, byggnader och anläggningar ska undersökas med avseende på förekomst av föroreningskador från verksamheten samt hur riskbedömning ska utföras. Undersökningar och eventuella åtgärder ska planeras och genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Bolaget ska även anmäla avslutande av del av verksamheten till tillsynsmyndigheten. Myndigheten får därvid vid behov begära att bolaget ger in en plan för avhjälpande m.m. enligt ovan.

Överlåtelse

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att besluta villkor i följande avseenden.

- a) de villkor om försiktighetsmått m.m. som kan föranledas av avfallsslag som, utöver de i punkten C specificerade avfallsslagen, får förbrännas i verksamhetens fastbränslepannor;
 - b) utsläpp av kolmonoxid till luft från fastbränslepannor, varvid begränsningsvärdet får fastställas till högst 100 mg/m³ som timmedelvärde;
 - c) åtgärder för att begränsa utsläpp av föroreningar från dag-, släck- och kylvatten;
 - d) åtgärder för att begränsa höga utsläpp av bakterier med processavloppsvattnet;
 - e) kontroll av verksamheten.
-

BAKGRUND

SCA Hygiene Products Aktiebolag (nedan bolaget) ingår i SCA-koncernen, vars moderbolag, Svenska Cellulosa Aktiebolaget, SCA, är noterat på Stockholmsbörsen. Koncernen har verksamhet i mer än 100 länder, ca 45 000 anställda och en omsättning som år 2010 uppgick till cirka 109 miljarder kr.

SCA-koncernen är indelad i följande affärsområden:

- Personliga hygienprodukter,
- Mjukpapper,
- Förpackningar och
- Skogsindustriprodukter.

Verksamheten i Lilla Edet ingår i affärsområdet mjukpapper. Vid anläggningen i Lilla Edet tillverkas pappersmassa, huvudsakligen av returfiber, i fem massalinjer. Vidare tillverkas mjukpapper med ytvikter mellan 16 och 45 g/m² i tre pappersmaskiner. I verksamheten ingår också en anläggning för konvertering av mjukpapper och en anläggning för ångproduktion m.m.

Vid Edet bruk sysselsätts för närvarande ca 430 anställda. Produktionen sker i 5-skift dygnet runt under hela året.

Denna ansökan avser tillstånd enligt miljöbalken till att långsiktigt öka produktionen vid Edet bruk till högst 130 000 ton returfibermassa och 150 000 ton papper per år, inklusive en ökning av ångproduktionskapaciteten vid samförbränning till 55 MW tillförd energi och lagligförklaring av befintliga anläggningar för industri-vattenintag m.m.

TIDIGARE BESLUT

Bolaget har i ansökan redogjort för tidigare beslut gällande verksamheten enligt följande.

Dåvarande Koncessionsnämnden för miljöskydd lämnade genom beslut den 15 september 1989, nr 110/89, bolaget tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) till produktion av högst 83 000 ton returfibermassa och 100 000 ton papper per år. Vissa villkorsfrågor sköts upp under en provotid. Slutliga villkor för ångcentralen meddelades genom Koncessionsnämndens beslut den 20 november 1995, nr 202/95. Slutliga villkor beträffande utsläpp till vatten meddelades genom miljödomstolens deldom den 27 januari 2000, mål nr M 267-99.

Genom dom den 28 juni 2002, mål nr M 246-01, lämnade miljödomstolen bolaget tillstånd enligt miljöbalken att uppföra och ta i drift en fastbränsleanläggning för förbränning av avvattnat slam från bolagets returfiberhantering och papperstillverkning samt från andra anläggningar med motsvarande verksamheter. Tillståndet omfattar uppförande och drift av en ny fastbränsleeldad ångpanna med en total tillförd effekt av 30 MW samt drift av befintlig oljepanna med en total tillförd effekt av 32 MW och en befintlig elbaserad ångpanna med en total tillförd effekt av 30 MW. Fastbränslepannan får vid behov också eldas med träbränsle. Tillståndet att elda avfall avser följande avfallsslag (inom parentes anges den sexsiffriga kod som i bilaga 2 till avfallsförordningen (2001:1063) svarar mot den fullständiga definitionen av avfallet): slam från avsvärtning av returpapper (030305), mekaniskt avskilt rejekt från tillverkning av pappersmassa och returfiber (030307), fiberrejekt, fiber-, fyllningsmedels- och ytbeläggningsslam från mekanisk avskiljning (030310) och annat slam från avloppsbehandling på produktionsstället än det som anges i 030310 (030311) till en sammanlagd mängd av högst 103 000 ton per år.

Miljööverdomstolen ändrade genom dom den 9 februari 200, mål M 7531-02, villkor 8 i tillståndet samt förordnade att frågan om slutliga villkor för utsläpp av kväveoxider till luft skulle skjutas upp under en provotid. Slutliga villkor i sistnämnda avseende föreskrevs av miljödomstolen genom dom den 28 april 2011, mål nr M 267-99.

Under 2009 hade bolaget ett tillfälligt tillstånd till en produktion högst 93 000 ton returfibermassa och 110 000 ton papper per år meddelat av miljödomstolen genom dom den 13 oktober 2009, mål nr M 383-08.

För verksamheten gäller följande villkor:

Koncessionsnämndens beslut den 15 september 1989

1. Om ej annat framgår av nedanstående villkor ska verksamheten, inklusive åtgärder för att begränsa vatten- och luftföroreningar och andra störningar i omgivningen, bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna eller i övrigt angivit eller åtagit sig.
2. Villkoret upphävt genom Koncessionsnämndens beslut den 28 december 1994.
3. Om driftstörning eller annan omständighet medför att de under pkt. 2 angivna värdena överskrids annat än obetydligt eller att andra oförutsedda utsläpp sker ska underrättelse härom omedelbart lämnas till vattenverken i Göteborgs och Kungälv's kommuner.
4. Bolaget ska tillse att kemikalier som används i verksamheten och som är eller kan befaras vara miljöskadliga byts mot mindre miljöskadliga produkter. Byte av kemikalie eller införande av ny kemikalie får inte ske utan tillsynsmyndighetens godkännande. För ny produkt ska miljöeffektbeskrivning redovisas. Oförbrukade kemikalier eller kemikaliespill får inte tillföras avloppsvattensystemen.

Om meningsskiljaktighet uppkommer mellan bolaget och tillsynsmyndigheten skall den tvistiga frågan hänskjutas till koncessionsnämnden för avgörande.

5. Från ångcentralen får släppas ut högst den mängd svaveldioxid som bildas om ångproduktionen sker genom eldning av olja med högst 0,4 % svavelhalt eller den lägre svavelhalt som stadgas i allmän författning om svavelhaltigt bränsle. (Lydelse enligt regeringens beslut den 19 december 1991.)
[Kommentar: Ångcentralen är inte längre i drift, varför villkoret saknar praktisk betydelse.]
6. Stoftutsläppet från oljeeldade pannor får uppgå till högst 1,5 g/kg olja.
[Kommentar: Inga oljeeldade pannor är längre i drift, varför villkoret saknar praktisk betydelse.]
7. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus får vid närliggande bostadsområde inte överstiga
55 dB (A) under dagtid (kl. 07.00-18.00),
50 dB (A) kvällstid (kl. 18.00-22.00) samt
45 dB (A) nattetid (kl. 22.00-07.00).
Högre momentan buller än 60 dB (A) får ej förekomma.
8. För deponering av avfall gäller villkoren 3-6 i Koncessionsnämndens beslut nr 209/86. Koncessionsnämnden överlåter åt tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare villkor som behövs. [Deponin är inte längre i drift, varför villkoret saknar praktisk betydelse.]

Koncessionsnämndens beslut den 20 november 1995

1. Utsläppet av kväveoxider (kväveoxid och kvävedioxid) från bolagets ångcentral får som riktvärde* inte överstiga 70 mg/MJ från och med 1997 och 45 mg/MJ från och med 1998, båda värdena räknat på tillfört bränsle och i medeltal för månad. [Kommentar: Ångcentralen är inte längre i drift, varför villkoret saknar praktisk betydelse.]

Miljödomstolens dom den 27 januari 2000

1. Reningsanläggningen för processavloppsvatten ska drivas så att reningseffekten blir så hög som möjligt.
2. Utsläppen av COD₇₀, SÄ₇₀, fosfor och kväve får som riktvärde* och gränsvärde inte överstiga nedan angivna värden.
Riktvärde* 1 650 kg/d COD₇₀ räknat som månadsmedelvärde.
Gränsvärde 1 550 kg/d COD₇₀ räknat som årsmedelvärde.
Riktvärde* 200 kg/d SÄ₇₀ räknat som månadsmedelvärde.
Gränsvärde 100 kg/d SÄ₇₀ räknat som årsmedelvärde.
Riktvärde* 3,8 kg/d Tot-P räknat som månadsmedelvärde.
Gränsvärde 3,3 kg/d Tot-P räknat som årsmedelvärde.
Riktvärde* 60 kg/d Tot-N räknat som månadsmedelvärde.
Gränsvärde 50 kg/d Tot-N räknat som årsmedelvärde.
Villkorsvärdena ovan är beräknade per kalenderdygn.

Miljödomstolens dom den 28 juni 2002

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten, inklusive åtgärder för att uppfylla miljöbalkens mål, bedrivas i överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgett eller åtagit sig i målet.
2. Förbränningsanläggningen ska drivas på ett sådant sätt att en så hög förbränningsgrad nås att den totala andelen organiskt kol i slaggen och bottenaskan är mindre än 3 % eller glödningsförlusten är mindre än 5 % räknat på torr vikt.
3. Temperaturen hos de gaser som uppstår vid förbränningen ska hållas på 850°C under minst två sekunder på ett kontrollerat och homogent sätt även under de mest ogynnsamma förhållanden.
4. Avfallspannan ska vara utrustad med stödbrännare, som automatiskt ska sätta igång när temperaturen sjunker under den i villkor 3 angivna nivån och

under start- och stopperioder, för att säkerställa den angivna temperaturen så länge som oförbränt avfall finns inne i förbränningskammaren.

5. Avfallspannan ska utföras med automatiska system som förhindrar tillförsel av avfall
 - a. vid start till dess att förbränningstemperaturen är över 850°C.
 - b. när temperaturen understiger 850°C.
 - c. när mätningar visar att utsläppsgränsvärden överskrids.
6. Svavelhalten i eldningsolja som förbränns får inte överstiga 0,1 %.
7. Rökgaserna från avfalls- och oljepannorna ska släppas ut genom en från markplanet minst 60 meter hög skorsten.
8. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras i täta behållare på tätt underlag av resistent material och med behövlig invallning utan anslutning till avloppssystem, samt i övrigt hanteras så att spridning av förorening förhindras. Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallning som rymmer den största behållarens volym plus 10 % av övriga behållare inom samma invallning. Invallningen ska innesluta förekommande rör och ventilanslutningar till behållarna. Vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd, alternativt vara dimensionerad för att rymma även 100 mm regn. (Lydelse enligt Miljööverdomstolens dom den 9 februari 2004.)
9. Livsfarliga och mycket farliga produkter enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 1998:8) ska förvaras inlåsta i särskilt utrymme.
10. Rökgaserna från avfallspannan får inte innehålla föroreningar som överstiger nedanstående gränsvärden (angivna i mg/Nm³):

Ämne	Dygnsmedelvärde	Halvtimmesmedelvärde	
		100 %	97 %
Total stoftmängd	10	30	10
Vätefluorid	1	4	2
Svaveldioxid	50	200	50

11. Utsläppet av svaveldioxid från avfallspannan får som årsmedelvärde inte överstiga 35 mg/Nm³.
12. Utsläppet av kolmonoxid från avfallspannan får inte överskrida 100 mg/Nm³ som timmedelvärde. Vid start och stopp får utsläppet av kolmonoxid under sex timmar vid respektive tillfälle inte överstiga 500 mg/Nm³.
13. Utsläppet av dioxiner och furaner från avfallspannan får som gränsvärde och medelvärde under minst sex timmar och högst åtta timmar inte överstiga 0,1 ng/Nm³.
14. Utsläpp av nedanstående ämnesgrupper från avfallspannan får, såväl i gasfas som partikelbundet, som medelvärde under minst 30 minuter och högst åtta timmar inte överstiga följande värden från respektive panna:

Ämnesgrupp	Sammanlagt utsläpp
Kadmium (Cd) och Tallium (Tl)	totalt 0,05 mg/Nm ³
Kviksilver (Hg)	0,05 mg/Nm ³
Antimon (Sb), Arsenik (As), Bly (Pb), Krom (Cr), Kobolt (Co), Koppar (Cu), Mangan (Mn), Nickel (Ni) och Vanadin (V).	totalt 0,5 mg/Nm ³

15. Utsläpp till luft av stoft från oljepannan får som riktvärde inte överstiga 1 g/kg olja.

15a. Utsläppen av kväveoxider, mätt som kvävemoxid och kvävedioxid omräknat till kvävedioxid, får som månadsmedelvärde inte överstiga 140 mg/m³ normal torr gas. Om begränsningsvärdet överskrids ska SCA Hygiene Products AB genast anmäla detta till tillsynsmyndigheten samt vidta tillräckliga åtgärder för att begränsningsvärdet ska innehållas senast vid den tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Miljödomstolens dom den 28 april 2011.

16. Vatten från asksläckning, sotning eller liknande ska återanvändas i anläggningen och får ej släppas till avloppsreningsverk, recipient eller deponeras på avfallsupplag.
17. Dagvatten från byggnader och körytor ska så långt möjligt omhändertas lokalt, så att direkt utsläpp till ytvatten undviks. Dagvattenavlopp ska snabbt kunna tätas vid brand eller kemikalieutsläpp.
18. Tidpunkt för ianspråktagande av tillståndet ska snarast anmälas till tillsynsmyndigheten.
19. Buller från anläggningen ska begränsas så att ljudnivån vid de närmast belägna bostadshusen inte överstiger följande riktvärden:

Tid	Ekvivalent	Momentan
Dagtid vardagar kl 07-18	50 dB (A)	-
Kvälltid kl 18-22	45 dB (A)	-
Sön- och helgdagar kl 07-18	45 dB (A)	-
Nattetid kl 22-07	40 dB (A)	55 dB (A)

Om bullret från verksamheten innehåller impulsljud eller hörbara tonkomponenter ska ovanstående ekvivalenta ljudnivå sänkas med 5 dBA-enheter.

20. Om luktolägenheter av betydelse uppstår från verksamheten ska åtgärder vidtas så att störningen upphör.
21. Aska samt stoft från rökgasrening ska omhändertas på sådant sätt att olägenhet av någon betydelse inte uppstår. Om omhändertagandet avser deponering ska denna ske på upplag med tillstånd enligt miljöbalken eller miljöskyddslagen avseende aktuella avfallstyper.
22. Flygaska och bottenaska från fastbränslepannan ska när det blir praktiskt och ekonomiskt rimligt användas som kompensations- och/eller vitaliseringsgödsel i skogsmark eller på annat sätt nyttiggöras. Bolaget ska i den årliga miljörapporten redovisa möjligheterna att nyttiggöra askorna och de åtgärder som vidtagits för detta.
23. Bolaget ska utan dröjsmål anmäla eventuella planer på att avsluta hela eller delar av verksamheten. Eventuella kemikalier och farligt avfall ska då tas omhand på ett miljöriktigt sätt och i enlighet med gällande lagstiftning. Bolaget ska vidare i samråd med tillsynsmyndigheten undersöka om marken på fastigheten är förorenad.
24. Förslag till kontrollprogram enligt vilket verksamhetens miljöpåverkan ska följas upp, skall upprättas av bolaget och insändas till tillsynsmyndigheten i fyra exemplar senast det datum som tillsynsmyndigheten bestämmer. Bestämmelserna i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll ska inarbetas i kontrollprogrammet.
25. Förstagångsbesiktning av anläggningar och verksamhet ska utföras av utomstående besiktningsman senast sex månader efter det att verksamheten

har satts igång. Därefter skall besiktning av anläggningar och verksamhet utföras en gång per år eller med ett annat intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer. Förslag till besiktningsman och program för besiktningen ska inlämnas till tillsynsmyndigheten i god tid innan besiktningen.

Miljödomstolen överlät med stöd av 22 kap 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att fastställa villkor angående kontroll av verksamheten. Tillsynsmyndigheten ska härvid beakta vad som gäller enligt avfallsförbränningsdirektivet.

ANSÖKAN

Yrkanden

1. SCA Hygiene Products Aktiebolag ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till att vid Edet bruk, Lilla Edets kommun,
 - a. tillverka högst 130 000 ton returfibermassa och 150 000 ton papper per år, samt att vidta de om- och tillbyggnadsåtgärder som behövs för den planerade produktionsökningen,
 - b. höja den fastbränslebaserade ångproduktionskapaciteten till en total tillförd effekt om högst 55 MW genom att bygga om den befintliga samförbränningsanläggningen eller uppföra en ny samförbränningsanläggning i anslutning till den befintliga och driva den ombyggda eller den befintliga och tillkommande anläggningen,
 - c. fortsätta driva befintlig elbaserad ångpanna med en total tillförd effekt av 30 MW samt
 - d. bortleda maximalt 800 m³ ytvatten per timme från Göta älv för användning som processvatten i verksamheten vid Edet bruk.
2. Bolaget yrkar vidare
 - a) att mark- och miljödomstolen enligt 17 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken lagligförklarar bolagets befintliga intagsanordningar för ytvatten från Göta älv till Edet bruk,

- b) att igångsättningstiden för tillståndet bestäms till tio år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft,
- c) att tiden för anmälan av anspråk på oförutsedd skada av vattenverksamheten bestäms till fem år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft,
- d) att slutliga villkor för tillståndet meddelas i enlighet med de förslag som redovisas nedan,
- e) att den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) godkänns samt
- f) att prövningsavgiften för vattenverksamheten fastställs till 35 000 kr.

Förslag till villkor

Bolagets förslag till villkor och provotidsförfarande m.m. kan sammanfattas enligt följande.

Provotidsförfarande

Bolaget föreslår att mark- och miljödomstolen skjuter upp avgörandet av slutliga villkor för utsläpp av behandlat processavloppsvatten till Göta älv.

Bolaget åtar sig att under provotiden i samråd med tillsynsmyndigheten utreda möjligheterna att genom vattenslutningsåtgärder samt åtgärder i slutvattenreningen långsiktigt reducera utsläppen av TOC och suspenderade ämnen till Göta älv till 400 respektive 123 kg per dygn. Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft.

Provisorisk föreskrift

Under provotiden och till dess mark- och miljödomstolen bestämmer annat föreslår bolaget att följande provisoriska föreskrift ska gälla.

P1 Under provotiden får utsläppen av TOC, SÄ_{GFA} , fosfor och kväve via reningsanläggningen inte överstiga följande.

Parameter	Månadsmedelvärde (kg/dygn)	Årsmedelvärde (kg/dygn)
TOC	400	-
SÄ _{GFA}	250	-
N-tot	61	55
P-tot	4,2	3,6

Villkoret är uppfyllt om minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret och samtliga årsmedelvärden klarar begränsningsvärdena.

Slutliga villkor

Bolaget föreslår att följande slutliga villkor föreskrivs utöver vad som gäller enligt förordningen (2002:1060) om avfallsförbränning och Naturvårdsverkets föreskrifter om avfallsförbränning (NFS 2002:28).

Allmänt

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska anläggningen och verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – utformas och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.

Utsläpp till luft m.m.

2. Utsläppet till luft av kväveoxider från fastbränslepannor, räknat som NO₂, får som månadsmedelvärde inte överstiga 140 mg/m³ normal torr gas.

Villkoret är uppfyllt om minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret klarar begränsningsvärdet.

3. Om olägenheter till följd av lukt, damning eller nedskräpning uppstår från verksamheten ska åtgärder vidtas så att störningen upphör.

4. Vid tillämpning av bilaga 2 till Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002: 28) om avfallsförbränning ska följande Kproc-värden (mg/Nm^3 torr gas vid 6 % O_2) användas.

CO	150
NO_x	400
SO_2	50
Stoft	15
HCl	15
TOC	15
HF	1,5

Utsläpp till vatten

5. Dag- och kylvattenutsläpp ska snabbt kunna tätas vid brand eller kemikalieutsläpp.

Buller

6. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus får vid närliggande bostadsområde inte överstiga
55 dB (A) dagtid (kl. 07.00-18.00),
50 dB (A) kvällstid (kl. 18.00-22.00) samt
45 dB (A) nattetid (kl. 22.00-07.00).

Högre momentanbuller än 60 dB (A) får inte förekomma. Om bullret innehåller impulsljud eller hörbara tonkomponenter ska ovanstående ekvivalenta ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter.

Tillkommande verksamhet ska dimensioneras så att bullerkraven för nyetablerad verksamhet enligt Naturvårdsverkets allmänna råd (AR 1978:5) om externt industribuller kan innehållas.

Begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätning och beräkning eller genom immissionsmätning. Omfattningen av kontrollen ska regleras i kontrollprogrammet för verksamheten.

Utsläpp till mark m.m.

7. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras i täta behållare på tätt underlag av resistent material och med behövlig invallning, samt i övrigt hanteras så att spridning av förorening förhindras. Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallning som rymmer den största behållarens volym samt 10 procent av övriga behållare inom samma invallning. Invallningen ska innesluta förekommande rör- och ventilanslutningar till behållarna. Vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd, alternativt vara dimensionerad för att rymma även 100 mm regn.

Kemikalier

8. Bolaget ska i den årliga miljörapporten redovisa vilka överväganden som ligger bakom beslut att införa nya typer av processkemikalier och byta ut tidigare använda processkemikalier mot andra typer av kemikalier.
9. Inom områden där kemiska produkter eller farligt avfall hanteras ska dagvattenbrunnar vara tydligt markerade. Absorptionsmedel eller liknande samt anordningar för att täta dagvattenbrunnarna ska finnas lätt tillgängliga och användas vid spill.

Avfall

10. Vid en produktion av högst 93 000 ton returfibermassa och 110 000 ton papper per år får i verksamhetens fastbränslepannor förbrännas högst 99 000 ton returfiberslam och annat brännbart slam som uppkommer i bolagets verksamhet (avser torrsustans), returträ, pappersavfall, spill från pappers- och blöjtillverkning samt, efter tillsynsmyndighetens godkännande, andra avfallsslag som bedöms ha egenskaper som är likvärdiga med dem som anges ovan. Vid behov får också biobränsle som inte utgör avfall att förbrännas.

Vid en produktion som överstiger 93 000 ton returfibermassa och 110 000 ton papper per år får årligen förbrännas 150 000 ton avfall av ovan angivna avfallsslag.

11. Åtgärder ska fortlöpande vidtas för att minimera mängden avfall som uppkommer i verksamheten. Avfallet ska sorteras och i första hand återvinnas. En särskild rutin för hur avfallet ska hanteras ska upprättas.
12. Aska och stoft från rökgasreningen ska omhändertas på sådant sätt att olägenhet av någon betydelse inte uppstår.
13. Flygaska och bottenaska från fastbränslepannan ska, när det är praktiskt och ekonomiskt rimligt, nyttiggöras.

Säkerhetsfrågor

14. Bolaget ska arbeta aktivt för att minska risken för olyckor och ska för detta ändamål upprätta rutiner för utförande av riskanalyser. Riskanalyserna ska dokumenteras och hållas tillgängliga för tillsynsmyndigheten. Med riskanalyserna som grund ska bolaget, i samråd med tillsynsmyndigheten, vidta åtgärder för att minska sannolikhet för och/eller konsekvens av identifierade risker för påtaglig skada på människors hälsa eller miljö.

Energi

15. Bolaget ska regelbundet utföra energianalyser och vidta energieffektiviserande åtgärder i befintlig verksamhet samt vid förändringar av verksamheten. En särskild rutin ska upprättas för detta ändamål.

Transporter

16. Bolaget ska aktivt arbeta för att minimera miljöeffekterna från transporter till följd av verksamheten. En handlingsplan för detta arbete ska upprättas senast två år efter det att tillståndet tagits i anspråk. Handlingsplanen ska

hållas aktuell och resultatet av arbetet ska årligen redovisas till tillsynsmyndigheten.

Kontroll

17. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram, som möjliggör bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.

Återställning

18. Bolaget ska i god tid innan verksamheten upphör till tillsynsmyndigheten redovisa en plan för avhjälpande av eventuella miljöskador och andra återställningsåtgärder. I planen ska anges hur mark- och vattenområden, grundvatten, byggnader och anläggningar ska undersökas med avseende på förekomst av föroreningsskador från verksamheten samt hur riskbedömning ska utföras. Undersökningar och eventuella åtgärder ska planeras och genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Bolaget ska även anmäla avslutande av del av verksamheten till tillsynsmyndigheten. Myndigheten får därvid vid behov begära att bolaget ger in en plan för avhjälpande m.m. enligt ovan.

Bemyndiganden

Bolaget föreslår vidare att tillsynsmyndigheten med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken bemyndigas att meddela villkor och föreskrifter i följande avseenden.

- a) Avfallsslag som, utöver vad som anges i villkor 11, får förbrännas i verksamhetens fastbränslepannor.
- b) Utsläpp av kolmonoxid till luft från fastbränslepannor, varvid begränsningsvärdet får fastställas till högst 100 mg/m³ som timmedelvärde.
- c) Kontroll av verksamheten.

Av bolagets ansökan framgår sammanfattningsvis följande*Lokalisering och omgivningsförhållanden*

Edet bruk är beläget inom fastigheterna Pappersbruket 3 och Överbol 1:5 omedelbart söder om Lilla Edets samhälle invid Göta älv i Västra Götalands län. Fastigheterna, som ägs av bolaget, har en landareal av cirka 105 ha.

Edet bruk startade som sågverk och sliperi för pappersmassa vid vattenfallen i Lilla Edet år 1881. År 1926 påbörjades uppförandet av en ny fabrik i närheten av brukets nuvarande plats. År 1940 tillverkade bruket, som första tillverkare i Sverige, kräpptat papper. Den nuvarande fabriken togs i drift 1959.

Avståndet från bolagets produktionsanläggningar till närmaste bostäder i norr uppgår till ca 300 meter. I väster gränsar fabriksområdet mot Göta älv och i söder mot ett skogsområde och en avfallsanläggning. Öster om fabriksområdet ligger Europaväg 45.

Göta älv är av riksintresse för friluftslivet och på grund av dess naturvärden. Europaväg 45 är av riksintresse för transporter. I övrigt berörs inga riksintressen av befintlig eller planerad verksamhet.

Inom en radie av 10 km från Edet bruk finns ett Natura 2000-område, Brattorpsån. Ån kommer inte att på något betydande sätt påverkas av den ansökta verksamheten. Inte heller berörs andra Natura 2000-områden av befintlig eller planerad verksamhet.

För Edet bruk gäller en stadsplan som antogs av Lilla Edets kommun den 27 juni 1977. Planen vann laga kraft den 6 februari 1978. Stadsplanen ändrades genom kommunfullmäktiges beslut den 25 juni 1987 för att möjliggöra uppförande av nya lagerlokaler. Vidare möjliggjordes uppförande av den nya fastbränslepannan genom

ytterligare en planändring som vann laga kraft den 17 januari 2002. Härutöver gäller en kommunal översiktsplan från den 16 december 1993. En detaljplaneändring har vidare initierats för att korrigera byggnadshöjder som är felaktigt angivna i gällande detaljplan.

Befintlig och planerad verksamhet vid Edet bruk är förenlig med gällande planeringsförutsättningar.

Verksamhetsbeskrivning

Bolagets produktion vid Edet bruk omfattar tillverkning av pappersmassa och mjukpapper. Inom anläggningen sker också s.k. konvertering av tillverkat papper till färdiga konsument- och industriprodukter. Till ansökan har fogats planritningar av vilka framgår lokalisering av nedan beskrivna processer och anläggningar. Nedan följer en översiktlig redovisning av tillverkningen.

Massaberedning

Massatillverkningen sker i följande massalinjer:

RP1	Vit returfiber baserad på tryckeri- och kontorspapper
RP2	Grå returfiber baserad på hushållsinsamling innehållande dags- och veckotidningar
Eget utskott	Kasserat papper från egen tillverkning
Våtstarkt utskott	Kasserat våtstarkt papper från egen tillverkning
Primärmasa	Inköpt massa från massatillverkare

I returpapperslinjerna löses returpapper upp i en högkoncentrationsupplösare med hjälp av bakvatten och avsvärtningskemikalier. Därefter avskiljs plast, häftklamrar, glas och andra fasta partiklar mekaniskt i tjockmassarenare, silar och cykloner. Fyllmedel och trycksvärta tvättas bort med tvättsteg, urvattnare och massapressar. Trycksvärta och andra lätta partiklar avskiljs i ett flotationssteg. Ytterligare avskiljning av trycksvärta sker i en disperger. Massan bleks sedan med exempelvis väteperoxid och natriumhydrosulfit. Vatten från returpappersprocessen renas genom mikroflotation och återanvänds sedan i processen. Avskilt slam pumpas till pannhuset för avvattning och förbränning.

I linjerna Eget utskott och Våtstarkt utskott löses pappret upp i en upplösare med efterföljande avskiljning av fasta partiklar i en tjockmassarenare. Papper som inte lösts upp och fiberknutar mals i en disperger. I linjen Eget utskott kan massan blekas vid behov.

I primärmassalinjen användas pappersmassa som köps från andra bruk. Massan löses upp i en upplösare, varefter den, eventuellt efter malning, används för papperstillverkning.

Massan lagras i massakar eller massatorn innan den används i pappersmaskinerna.

Pappersmaskiner och konvertering

Mjukpapperstillverkningen sker i tre pappersmaskiner; PM 5, PM 7 och PM 8. Samtliga maskiner är av Yankeetyp. Maskinerna kan producera papper med en ytvikt om 16-45 g/m². PM 7 och PM 8 har gasoleldade torkkåpor och PM 5 har en eluppvärmd kåpa. De gasoleldade torkkåporna kommer inom kort att konverteras så att de kan eldas med naturgas (LNG). Moderrullarna transporteras med automattruckar till konverteringen för förädling eller till moderrullslagret för mellanlagring.

I dag finns 13 linjer för konvertering av papper till färdiga konsument- och industriprodukter. I konverteringen sker färgtryck, prägling, kantprägling perforering, paketering och pallettering.

Vid Edet bruk lagras SCA:s produktsortiment av mjukpapper för hela den skandinaviska marknaden.

Ångproduktion

För torkning av papper och övrig processvärme samt uppvärmning av lokaler finns en pannanläggning som består av en fastbränslepanna med en tillförd effekt av 26 MW och en elpanna med en tillförd effekt av 30 MW. Pannanläggningen producerar också hetvatten till det kommunala fjärrvärmenätet och elektricitet i en

mottrycksturbin med en effekt på 2,2 MW. Tidigare fanns också en oljepanna med en tillförd effekt av 30 MW. Oljepannan togs emellertid ur drift 2003 och omfattas således inte av denna ansökan.

Fastbränslepannan används som baslast och elpannan som topplast och reservpanna. I fastbränslepannan, som är en panna med en bubblande fluidiserande bädd (BFB), förbränns returfiberslam från returfiberprocessen och biobränsle, främst skogsflis och s.k. RT-flis m.m. Returfiberslammet avvattnas före förbränning i avvattningstrummor och slampressar. En delström av slammet torkas också i en termisk tork före förbränning. Ansökan har utformats för att ge en viss flexibilitet vad avser bränsletillförseln och med beaktande av rådande praxis, se förslaget till villkor 8 och, vad avser praxis, exempelvis MÖD 2006:14.

Bolaget motiverar sitt förslag till reglering av omfattningen av avfallsförbränningen enligt följande. Den föreslagna villkorsmodellen motsvarar den som föreslagits av både bolaget och länsstyrelsen beträffande utsläpp till vatten. Den speglar det förhållandet att en större ökning av ångproduktionen kommer att behövas först när en ny pappersmaskin tas i drift och gör det möjligt att hålla tillsynsavgiften på en lägre nivå tills verksamheten utökas.

Pannan uppfyller kraven för samförbränning i förordningen (2002:1060) om avfallsförbränning (avfallsförbränningsförordningen) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:28) om avfallsförbränning (avfallsförbränningsföreskrifterna). Den är försedd med selektiv icke-katalytisk rening (SNCR) för kväveoxidreduktion samt cykloner och slangfilter för stoftavskiljning. Pannan har också utrustning för tillsats av bränd kalk och aktivt kol för reduktion av sura rökgaser och kvicksilver, vilken har visat sig inte vara nödvändig med det bränsle som bolaget använder.

Askan från förbränningen lagras i silo och kan vid behov befuktas i samband med utlastning.

Vattenförsörjning

Inom fastigheten Pappersbruket 3 vid Göta älv finns en pumpstation med två pumpar som tar vatten från älven ca en meter under vattenytan och 4-5 meter ut från älvstranden. Vattnet passerar ett rensgaller innan det filtreras i ett silbandsfilter för användning i brukets produktion.

Förändringar i förhållande till dagens verksamhet

Returfiberlinjerna har i princip redan tillräcklig kapacitet för en massaproduktion om 130 000 ton/år. Endast mindre förändringar i produktionsutrustningen och ett ökat tidsutnyttjande kommer att krävas för den aktuella produktionsökningen.

Nuvarande pappersmaskiner har en produktionskapacitet om ca 100 000 ton papper per år. Genom trimningsåtgärder och vissa ombyggnader (utbyte av vira- och torkparti) kan ytterligare ca 10 000 ton papper tillverkas årligen. Mer än 110 000 ton är emellertid inte möjligt att tillverka med befintliga maskiner. Den ansökta produktionsnivån, 150 000 ton papper per år, förutsätter alltså en ny pappersmaskin med kapacitet av ca 40 000 ton per år.

En ny pappersmaskin kommer att öka verksamhetens ångbehov och den ökade massatillverkningen kommer att medföra ökade mängder returfiberslam. Den befintliga fastbränslepannan har i dag en begränsad slamförbränningskapacitet och hela den slamvolym som i dag uppstår kan inte nyttiggöras. Bolaget avser därför att öka verksamhetens ångproduktion och slamförbränningskapacitet genom att installera en ny panna liknande den befintliga eller utöka kapaciteten i den befintliga pannan. Om en ny panna byggs kommer även denna att konstrueras för att uppfylla samförbränningskraven i avfallsförbränningsförordningen och avfallsförbränningsföreskrifterna. En ny panna kräver även en ny byggnad som skulle komma att placeras i anslutning till den befintliga pannan.

Miljökonsekvenser och villkorsfrågor

Av till en ansökan fogad miljökonsekvensbeskrivning framgår sammanfattningsvis följande.

Det ska inledningsvis nämnas att det i MKB:n redovisas miljökonsekvenser av den befintliga verksamheten vid Edet bruk vid nuvarande och tillståndsgiven produktion varvid den sistnämnda utgör det s.k. nollalternativet. Dessa alternativ jämförs med konsekvenserna av verksamheten med planerade förändringar vid ansökt produktion enligt ansökan, nedan benämnt det ansökta alternativet. Det ansökta alternativet redovisas ibland i två varianter; bedömda utsläpp vid ansökt produktion respektive utsläpp vid ansökt produktion och fullt utnyttjande av föreslagna villkor. När inte annat anges avser jämförelser skillnaden mellan nollalternativet och ansökt alternativ.

När det gäller lokaliseringsalternativ har MKB:n av naturliga skäl avgränsats till Edets bruk.

Utsläpp till luft, kväveoxider

Utsläpp av kväveoxider sker från fastbränslepannan samt till viss del från gaseldning i pappersmaskinernas torkzoner. De specifika kväveoxidutsläppen har under 2009 och 2010 uppgått till 108-134 mg/Nm³ eller 69-90 mg/MJ tillförd energi. Kväveoxidhalterna i rökgaserna bedöms inte öka i något av de ansökta alternativen. De totala kväveoxidutsläppen kommer emellertid att öka något i båda de ansökta alternativen. I nollalternativet beräknas de årliga kväveoxidutsläppen uppgå till 48 ton per år. Vid produktion av 130 000 ton massa och 150 000 ton papper kommer kväveoxidutsläppen att uppgå till ca 70 ton per år.

Frågan om utsläpp av kväveoxider till luft har intill helt nyligen varit föremål för ett provotidsförfarande. Bolaget har under provotiden haft att utreda möjligheten reducera utsläppen av kväveoxider från fastbränslepannan till lägsta möjliga nivå och till åtminstone en nivå av 100 mg/m³ normal torr gas och samtidigt hålla utsläppen av ammoniak och lustgas på en så låg nivå som möjligt. Provotiden

avslutades i april 2011 varvid Miljödomstolen föreskrev villkor 15.a, se under rubriken Tidigare beslut ovan.

Bolaget har låtit utföra en spridningsberäkning som visar att verksamhetens bidrag till kväveoxidhalterna i Lilla Edet kommer att förbli mycket begränsat (som mest 0,7 µg/m³). Utsläppen riskerar inte att bidra till överskridande av gällande miljökvalitetsnormer för kvävedioxid.

Bolaget anser mot bakgrund av ovanstående att en föreskrift motsvarande nu gällande villkor 15.a i kombination med begränsningsvärdena i avfallsförbränningsföreskrifterna utgör en lämplig reglering även för framtiden.

Utsläpp till luft, svaveldioxid

Verksamhetens svavelutsläpp, som huvudsakligen härrör från fastbränslepannan, är mycket små. I nollalternativet bedöms utsläppen normalt uppgå till 0,4 ton per år. Vid drift enligt det tidsbegränsade ändringstillståndet kommer utsläppen att uppgå till ca 0,5 ton och vid produktion enligt det nya tillståndet enligt miljöbalken kommer svaveloxidutsläppen att uppgå till ca 0,6 ton per år. Bolaget anser att avfallsförbränningsföreskrifternas begränsningsvärden utgör en tillräcklig reglering av verksamheten i detta avseende. De begränsade svavelutsläppen från bolagets verksamhet kan enligt bolagets mening inte anses motivera den särskilda reglering som i dag finns i villkor 11 i tillståndet till fastbränslepannan. Någon motsvarighet bör därför inte föreskrivas i det nya tillståndet. Villkor 10 i samma tillstånd motsvarar bilaga 5 till avfallsförbränningsföreskrifterna och bör därför inte heller det ingå i det nya tillståndet.

Utsläpp till luft, koldioxid

Utsläppen av fossil koldioxid till luft härrör från förbränning av eldningsolja och gasol. Som nämnts kommer dock gasoleldade enheter inom kort att konverteras så att de kan eldas med naturgas (LNG). I nollalternativet beräknas de fossila koldioxidutsläppen från verksamheten uppgå till ca 13 000 ton. Vid ansökt produktion enligt det tidsbegränsade ändringstillståndet beräknas utsläppen uppgå

till ca 14 000 ton. Vid ansökt produktion enligt det nya tillståndet beräknas koldioxidutsläppen uppgå till ca 19 000 ton. Bolagets verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter. Villkor om begränsning av koldioxidutsläpp eller villkor om reglering av använd mängd fossilt bränsle får därför inte föreskrivas, 16 kap. 2 § fjärde stycket miljöbalken.

Utsläpp till luft, kolmonoxid

I gällande tillstånd regleras utsläppen av kolmonoxid med en bestämmelse som utgör ett undantag från de bestämmelser som i dag gäller enligt bilaga 5 i avfallsförbränningsföreskrifterna. Undantag får medges för förbränning i fluidiserad bädd, förutsatt att utsläppsgränsvärdet för kolmonoxid fastställs till högst 100 mg/m³. Bolagets fastbränslepanna är av BFB-typ. Bolaget bedömer emellertid för närvarande att undantaget är obehövligt. För det fall detta skulle visa sig vara felaktigt bör dock tillsynsmyndigheten bemyndigas att medge ett sådant undantag som avses i punkt e i bilaga 5 till avfallsförbränningsföreskrifterna. Med hänsyn till att de bränslen bolaget använder inte innehåller farliga ämnen i någon nämnvärd utsträckning måste ett sådant bemyndigande anses avse ett villkor av mindre betydelse i den mening som avses i 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken.

Utsläpp till luft, övrigt

I avfallsförbränningsföreskrifterna regleras ett stort antal utsläppsparametrar, jfr villkor 10 och 14 i tillståndet till uppförande och drift av fastbränslepannan. Bolaget mäter samtliga utsläpp på det sätt som krävs enligt avfallsförbränningsförordningen och avfallsförbränningsföreskrifterna. Utsläppen av stoft, vätefluorid, kadmium, tallium, antimon, arsenik, bly, krom, kobolt, koppar, mangan, nickel, vanadin samt dioxiner och furaner är emellertid så små att det saknas skäl att bedöma konsekvenserna av dessa särskilt i detta sammanhang eller överväga ytterligare skyddsåtgärder eller villkorsregleringar.

Utsläppen till luft från bolagets verksamhet är lägre än vad som kan förväntas vid användning av bästa tillgängliga teknik. Detta är också naturligt eftersom utsläppen till luft från bolagets verksamhet till den helt övervägande delen härrör från

fastbränslepannan som konstruerats för att innehålla kraven i förordningen (2002:1060) om avfallsförbränning och Naturvårdsverkets föreskrifter om avfallsförbränning (NFS 2002:28). Aktuella generella föreskrifter är jämförelsevis stränga och en verksamhet som innehåller de utsläppsnivåer som anges i föreskrifterna måste till den helt övervägande delen anses uppfylla kravet på att använda bästa tillgängliga teknik. Det bedöms inte vara möjligt att med rimliga medel ytterligare reducera utsläppen till luft.

Utsläpp till vatten

Renat processvatten släpps ut i Göta älv. Dagvatten leds tillsammans med kylvatten från pannhuset till två andra utsläppspunkter i älven. Utsläppspunkternas lägen markeras i figur 7.1 i miljökonsekvensbeskrivningen.

Dagvattenutsläppen bedöms inte öka eller ändras i något av de ansökta alternativen. Detsamma gäller utsläppen av spillvatten till det kommunala avloppsnätet. I dessa avseenden anser bolaget att det inte finns skäl att föreskriva villkor som går utöver nu gällande villkor. Villkoren bör dock anpassas till nu rådande förhållanden. Något vatten från asksläckning och sotning förekommer inte i bolagets verksamhet, varför nu gällande villkor 16 bör utgå. Vidare saknas praktisk möjlighet att installera anläggningar för lokalt omhändertagande av dagvatten, varför första meningen i nu gällande villkor 17 bör utgå.

Anläggningarna för rening av processvatten kan sammanfattas enligt följande.

Varje returfiberlinje har intern rening av bakvatten för avskiljning av trycksvärta, fyllmaterial m.m. genom flotation. Även pappersmaskinerna har intern rening av bakvatten (trumfilter, skivfilter respektive mikroflotation) för återföring av bl.a. spritsvatten. Utgående processvatten renas slutligt i följande steg innan det leds till Göta älv.

- Mekanisk rening i rengaller och sedimenteringsbassäng
- Biofilmsreaktor med tillsats av närsalter

- Mikroflotationsanläggning med kemisk fällning och flockning

Utsläppspunkten för processavlopp är belägen ca 13 meter ut i Göta älv på en meters djup. Kyl- och dagvatten släpps ut 12 meter från strandkanten på 1,5 meters djup medan dagvatten från fabriksområdets östligaste delar släpps ut i strandlinjen via en kulverterad bäck.

Bolaget bedömer att blandnings- och utspädningsförhållandena i den viktigaste utsläppspunkten (processavloppsvatten) är goda.

Avskilt slam avvattnas som nämnts i skruvpressar och används sedan som bränsle i fastbränslepannan.

Reningsanläggningen har för närvarande en prestanda vad avser COD, BOD₇ och suspenderade ämnen som inte fullt ut uppfyller de riktlinjer som finns i BREF-dokumentet för pappers- och massaindustrin. Enligt BREF-dokumentet ska utsläppen av COD ligga i intervallet 2-4 kg/ton papper. Motsvarande intervall för utsläppen av BOD₇ och suspenderade ämnen är 0,05-0,5 respektive 0,1-0,4 kg/ton.

Utsläppen av COD, BOD₇ och suspenderade ämnen, och har under den senaste treårsperioden haft följande variationer.

COD	4,1-4,7 kg/ton papper
BOD ₇	0,9-1,2 kg/ton papper
Suspenderade ämnen	0,8-1,8 kg/ton papper

Utsläppen av näringsämnen från reningsanläggningen är förenliga med gällande BREF-dokument och har under den senaste treårsperioden haft följande variationer.

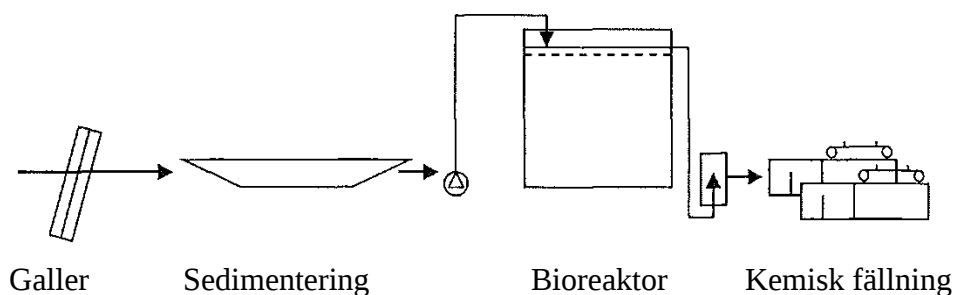
Kväve	0,15-0,17 kg/ton papper
Fosfor	0,010-0,011/ton papper

Avloppsvattnet från reningsanläggningen är enligt utförd karaktärisering inte toxiskt för Göta älv.

Så som framgår ovan uppnås inte BAT-nivåer för några utsläppparametrar till vatten. BAT-nivåerna kan emellertid nås genom ett flertal åtgärder i vattenreningen. Det är emellertid svårt att i detta skede bedöma exakt vilka åtgärder som kommer att vara nödvändiga samt i vilken ordning åtgärderna bör vidtas. Eftersom det är fråga om mycket kostsamma åtgärder är det viktigt att utvärdera effekten av varje åtgärd innan beslut fattas om att gå vidare med nästa. Bolaget har låtit utföra en förstudie enligt vilken den totala åtgärdskostnaden kan komma att uppgå till i storleksordningen 20-25 miljoner kr.

Följande överväganden om åtgärder för att minska utsläpp till Göta älv till de nivåer som krävs enligt gällande BREF-dokument är för närvarande aktuella.

En översikt av den befintliga reningsanläggningen visas i figuren nedan.

Den ökade produktionen bedöms medföra en ökad belastning på reningsanläggningen, närmare bestämt ytterligare ca 100 m³ vatten och 3 000 kg COD per dygn. Anläggningen har redan i dag en tillräcklig hydraulisk kapacitet för den ökade belastningen. Försedimenteringen har en buffertkapacitet för att utjämna flödesvariationerna till bioreaktorn genom att nivån i bassängen kan höjas eller sänkas något. Om denna kapacitet fördubblas kan flödet utjämnas ytterligare, vilket främjar en effektiv COD-reduktion. Denna åtgärd har - tillsammans åtgärder för att förebygga driftsstörningar i sedimenteringsbassängen - kostnadsberäknats till ca 2 miljoner kr. Vidare finns det skäl att byta ut gallret för att undvika tillförsel av

plastremсор och liknande (från returpapper) till reningsanläggningen. Kostnaden för denna åtgärd uppskattas till i storleksordningen 3 miljoner kr.

När det gäller själva reningen övervägs följande åtgärder:

- Förbättring av microflotationsanläggningen, t.ex. genom installation av kontinuerliga sandfilter efter den kemiska fällningen för att reducera utsläppen av suspenderat material. Uppskattad kostnad: I storleksordningen 5 miljoner kr.
- Optimering av den biologiska reningen, t.ex. genom installation av ytterligare en bioreaktor, inklusive en ny blåsmaskin, i syfte att reducera utsläppen av COD. Uppskattad kostnad: I storleksordningen 10 miljoner kr.
- Installation av en värmeväxlare för att undvika att den minskade vattenmängden medför temperaturer i reningsanläggningen som slår ut mikroorganismerna i bioreningen. Uppskattad kostnad: I storleksordningen 2 miljoner kr.
- En optimering av kemfällningen kan också komma att krävas.

Det ska nämnas att trenden i vattenreningsanläggningen för närvarande är positiv. De trimningsåtgärder som bolaget kontinuerligt vidtar har gjort att utsläppsnivåerna närmar sig BAT-nivåerna i BREF-dokumentet. Det kan inte uteslutas att det kan vara möjligt att klara BAT-nivåerna helt eller delvis genom trimningsåtgärder. Det sistnämnda gäller i vart fall om bolaget skulle välja att inte investera i en ny pappersmaskin.

Bolaget saknar emellertid uppgifter om den närmare effekten av respektive ovan nämnd åtgärd liksom mer specifika uppgifter om kostnaden för sådana åtgärder. Det är alltså inte möjligt att nu bedöma exakt vilka skyddsåtgärder som kan aktualiseras, hur långt man kan nå med sådana åtgärder eller vilka kostnader som är förenade med respektive åtgärd. Någon rimlighetsbedömning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken kan således inte utföras ännu. Osäkerheterna är för närvarande sådana att om slutliga villkor föreskrevs på nuvarande kunskapsunderlag riskerar det att medföra

för stränga eller för generösa krav i jämförelse med resultatet av en korrekt avvägning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Som framgår av ovanstående har bolaget ännu inte underlag för att föreslå slutliga villkor för utsläpp till vatten varför bolaget föreslår ett provotidsförordnande avseende utsläpp till vatten. Bolaget åtar sig således att under en tvåårig provotid i samråd med tillsynsmyndigheten utreda möjligheterna att genom vattenslutningsåtgärder och åtgärder i slutvattenreningen långsiktigt reducera utsläppen av TOC och suspenderade ämnen till Göta älv till 400 respektive 123 kg/dygn. Detta motsvarar för COD 3 kg/ton papper och suspenderade ämnen 0,3 kg/ton papper. Under provotiden föreslår bolaget en provisorisk föreskrift som för näringsämnen, TOC och suspenderade ämnen som motsvarar medianen för BAT enligt gällande BREF-dokument. För TOC och suspenderade ämnen utgör detta en väsentlig skärpning i förhållande till nu gällande villkor.

Som också framgått ovan föreslår bolaget att det villkor som i dag uttrycks med parametern COD i stället uttrycks som TOC. Ett föroreningsinnehåll uttryckt som COD ger en siffra som är ca 3,1 gånger högre än om föroreningsinnehållet hade uttryckts som TOC. Nu gällande COD-riktvärde (1 650 kg/dygn) motsvarar alltså 532 kg TOC/dygn. Den av bolaget föreslagna provotidsföreskriften för TOC (400 kg/dygn) utgör alltså en väsentlig skärpning förhållande till gällande villkor. Anledningen till att bolaget föreslår en övergång från COD till TOC är att den metod som hittills använts för kontroll av avloppsvattnets COD-innehåll (kvicksilverinnehållande COD-ampuller) inte kommer att kunna användas efter 2012 (jfr bilaga 4 till Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer). Omräkningsfaktorn mellan COD₇₀ och TOC_{tot} grundas på 678 prover som tagits under perioden 2010-03-23–2012-11-07.

Bolaget föreslår vidare att suspenderade ämnen framgent ska mätas enligt GFA-metoden, som är modernare än den metod som ligger till grund för gällande villkor. Nu gällande villkor är utformade för filter med en maskvidd om 70 µm, s.k. Susp₇₀.

En susphalt uttryckt som $Susp_{GFA}$ ger en siffra som är ca 8 gånger högre än om susphalten hade uttryckts som $Susp_{70}$. Nu gällande suspriktvärde (200 kg/dygn) motsvarar alltså 1 600 kg $Susp_{GFA}$ /dygn. Den av bolaget föreslagna provotidsföreskriften för suspenderade ämnen (250 kg/dygn GFA) utgör alltså en väsentlig skärpning förhållande till gällande villkor.

Under provotiden enligt det nya tillståndet kommer utsläppen av COD/TOC och näringsämnen att öka något ytterligare. Om målsättningen med den föreslagna provotiden nås kommer dock endast utsläppen av näringsämnen att öka i förhållande till nollalternativet. Utsläppen av COD/TOC kommer att ligga på samma nivå som i nollalternativet utsläppen av suspenderade ämnen kommer att reduceras avsevärt. Utsläppen av metaller kommer inte att öka i något av de ansökta alternativen.

I MKB:n görs bedömningen att verksamheten även fortsättningsvis kommer att ha en minimal påverkan på vattenkvaliteten och förhållandena i Göta älv. Bolaget sammanfattar slutsatser om recipientpåverkan enligt följande.

- Verksamhetens inverkan på temperaturförhållandena i Göta älv bedöms vara försumbar.
- Verksamhetens utsläpp av syretärande ämnen motsvarar ca 0,1 procent av den naturliga bakgrundstransporten i Göta älv.
- Utsläppen från Edet bruk har ingen betydelse för pH-halterna i Göta älv.
- Halterna av suspenderat material i avloppsvatten från verksamheten är lägre än vad som krävs för naturliga laxfiskvatten.
- Utsläppen av kväve och fosfor från bolagets verksamhet motsvarar ca 0,1 procent respektive 0,5 procent av den naturliga bakgrundstransporten i Göta älv. Det är inte sannolikt att kväve i avloppsvattnet föreligger i form av nitrit eller ammoniak.
- Halterna av zink och koppar i avloppsvatten från Edet bruk är betydligt lägre än gällande riktvärden för laxfiskvatten.

Av bolaget utförda undersökningar m.a.p. avloppsvattnets mikrobiologiska status framgår följande. Avloppsvattnet har halter som efter spädning är ca sju gånger lägre än vad som uppmätts nedströms utsläppspunkten. De förändringar som planeras i verksamheten kommer inte att medföra några förändringar i detta avseende. Bolaget åtar sig att, inom ramen för den ordinarie tillsynen, utföra en verifierande provtagning när planerade ändringar genomförs.

Bolagets samlade bedömning är att det råder mycket goda miljöförhållanden i Göta älv och utsläppen från bolagets verksamhet bedöms ha ingen eller obetydlig påverkan på älven. Gällande miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten uppfylls med god marginal.

Kyl-,dag- och släckvatten

Från den verksamhet som omfattas av denna ansökan finns tre utsläppspunkter; processavlopp, kyl- och dagvatten samt dagvatten från den östligaste delen av industriområdet. Bolaget har utfört provtagning med avseende på TOC, fosfor, kväve, pH, konduktivitet och suspenderat material på kyl- och dagvatten. Resultaten från provtagningen visar att flertalet parametrar ligger under detektionsgränsen och i paritet med referensvärden för Göta älv under 2011.

När det gäller släckvatten kan detta, vid en eventuell brand, avledas på olika sätt beroende på vilken del av fabriksområdet som berörs av branden. Generellt gäller att produktionslokaler är kopplade till processvattennätet, dvs., utsläppen passerar verksamhetens reningsverk eller det kommunala reningsverket innan de når recipienten. Dagvatten från obebyggd mark och lagerbyggnader avleds i dagvattennätet till Göta älv via pannhusavloppet (avser huvuddelen av dagvattnet) eller Olas bäck (avser den östra delen av fabriksområdet).

Delar av dagvattennätet kan stängas av manuellt om exempelvis en kemikalieolycka skulle inträffa. Denna metod kan dock endast användas för begränsade mängder vatten. För släckvatten från en större brand krävs dammar eller liknande för uppsamling av vatten. Det bedöms dock inte vara möjligt att anlägga en damm för

uppsamling av släckvatten inom industriområdet. Det saknas helt enkelt erforderliga ytor. Industriområdet består dels av berg, dels av mark med mycket dålig stabilitet. Inom sistnämnda områden föreligger stor skredrisk, vilket innebär att dessa ytor inte lämpar sig för anläggande av uppsamlingsdammar.

Utförda riskanalyser visar att risken för brand är mycket begränsad. Den största identifierade risken är lagret av moderrullar. Skulle denna byggnad fatta eld har det inte bedömts lämpligt att söka släcka elden med vatten. Något släckvatten skulle således inte uppstå vid brand i moderrullslaget.

Buller

Enligt nu gällande villkor ska buller från verksamheten vid bostäder begränsas till 55 dB(A) vardagar dagtid, 45 dB(A) nattetid samt 50 dB(A) övrig tid. Den momentana ljudnivån vid bostäder får nattetid som riktvärde inte överstiga 60 dB(A). Bolaget anser att villkor som motsvarar nu gällande bullervillkor bör föreskrivas.

Bolaget har gett ÅF-Ingemansson i uppdrag att inför den planerade produktionsökningen utföra en bullerutredning. Av denna framgår att gällande villkor innehålls i dag. En ny pappersmaskin medför ytterligare bullerkällor. En ny byggnad kommer dock också att ha en bulleravskärmande effekt. Bolaget kommer att låta utföra en förnyad bedömning vid projektering av tillkommande anläggningsdelar i syfte att säkerställa att bullervillkoren kan innehållas även efter en utbyggnad.

Av externbullerutredningen, redovisad i MKB:n, framgår bl.a. att det krävs ett tiotal åtgärder till en kostnad som grovt uppskattas till 2 miljoner kr för att klara nivån 40 dB(A) nattetid. Om man skulle överväga en villkorsreglering på en sådan nivå, bör ytterligare beräkningar utföras för att möjliggöra en bedömning av vad som skulle krävas för att erhålla erforderlig marginal mellan uppmätta värden och villkorsvärdet. I bullerutredningen anges vidare att ljudnivåerna i det aktuella området även påverkas av buller främst från Europaväg 45. Efter en närmare analys av bullerbidraget från Europaväg 45 framgår att en reduktion av bolagets

bullerbidrag till 40 dB(A) i mät punkt 3 (närmaste bostäder i norr) skulle vara i det närmaste verkningslöst p.g.a. bullret från vägen.

Med hänsyn till ovanstående anser bolaget att det inte är rimligt att ålägga bolaget att investera i mer långtgående bullerskyddsåtgärder än vad som kan komma att krävas för att innehålla nu gällande villkor.

Energi

Torkprocesser samt drift av valsar och pumpar är relativt energikrävande.

I ångcentralen vid Edet bruk finns två ångpannor; en elpanna och en fastbränslepanna för förbränning av returfiberslam och olika typer av biobränslen. Fastbränslepannan är av typen fluidiserad bädd och är den panna som primärt används i verksamheten. Elpannan används som reserv och för topplast under den kalla säsongen då effektbehovet är större.

När fastbränslepannan togs i drift användes en bränslemix av skogsflis och returfiberslam. På senare år har även briketterat papper från tissetillverkning använts. Vidare har en del av skogsflisen bytts ut mot s.k. RT-flis. De båda sistnämnda bränsletyperna har en högre torrhalt än skogsflis och därmed bättre ett bränslevärde. Detta har gjort det möjligt att blanda in en större andel returfiberslam i bränslemixen än tidigare. Den bränsleflis som används i dag består till viss del av källsorterat returträ som är fritt från olämpligt material, t.ex. målat och impregnerat trä. Flisleverantören har ett väl utvecklat kontrollsystem som säkerställer att olämpligt material sorteras ut före flisning. Bolaget utför även en okulär kontroll av varje leverans i samband med att torrhaltsprov tas ut.

Bruket har periodvis inte kunnat energiåtervinna allt fallande slam från produktionen. En viss mängd returfiberslam har därför omhändertagits externt. Detta har inträffat främst under sommarhalvåret då effektbehovet är lågt och i samband med driftsstörningar i pannan. Bolaget har gjort stora ansträngningar för att undvika externt omhändertagande av slam, dels eftersom sådant omhändertagande är kostsamt, dels eftersom det innebär att slammets energiinnehåll inte kan

nyttiggöras. Bolaget har för detta ändamål utvecklat mer effektiva metoder för sotning av pannan under drift. På så sätt kan den hållas ren under längre tid utan att driftstopp för manuell rengöring. Vidare har övergången till en fliskvalitet med högre torrhalt bidragit till att i det närmaste eliminera behovet av externt omhändertagande av slam. Ett sådant behov kan dock inte helt uteslutas i framtiden, t.ex. i samband med driftsstopp i pannan eller vid mycket låg last under sommaren. Under våren har bolaget genomfört försök med förbränning av slam från bolagets anläggning i Jönköping. Resultatet har varit tillfredsställande och försöksverksamheten kan komma att permanentas om förbränningskapaciteten vid Edet bruk är tillräcklig.

Under de senaste fem åren har följande bränslemix använts i fastbränslepannan.

	Olja	Returfiberslam	Pappersbriketter	Träflis	Totalt SCP (P9)
Tillförd energi	MWh	MWh	MWh	MWh	MWh
2007	4 811	68947	19066	72 189	165012
2008	4 491	76405	14991	73 085	168973
2009	3 121	63084	14550	69 028	149782
2010	4 379	47877	22388	87 681	162325
2011	2 837	74156	16935	78 411	172339

Som anges i ansökan (villkorsförslag 10) kommer bolaget även i framtiden att förbränna returfiberslam, returträ, pappersavfall samt spill från pappers- och blöjtillverkning och, efter tillsynsmyndighetens godkännande, andra avfallsslag som bedöms ha likvärdiga egenskaper. Det är inte möjligt - och heller inte lämpligt - att nu binda sig för en specifik bränslemix för framtiden. För verksamheten är det av avgörande betydelse att kunna blanda in de typer av avfallsbränslen och jungfruliga bränslen som behövs för att optimera energiåtervinningen av returfiberslam, förutsatt att de bränslen som används är likvärdiga från miljösynpunkt.

All bränslehantering sker och kommer att ske inomhus.

Energiförbrukningen kommer att öka i huvudsak proportionellt i förhållande till ansökt produktionsökning. Bolaget lägger dock ned stora resurser på att effektivisera energianvändningen.

I MKB:n redovisas relevanta delar av bolagets energieffektiviseringsarbete. Där anges också vilka åtgärder bolaget har vidtagit under senaste åren respektive planerar att vidta i framtiden. Energiarbetet bedrivs dels inom ramen för det statliga programmet för energieffektivisering, dels inom ramen för bolagets eget energisparprogram. Bolaget anför sammanfattningsvis följande.

I bolagets verksamhet, liksom i andra pappersbruk, är förbrukning av energi för uppvärmning, torkning och drift av maskinutrustning en stor kostnadspost. Den ekonomiska drivkraften att motverka onödig förbrukning är således stark.

Bolaget arbetar med energibesparingsaktiviteter enligt en struktur som består av följande samverkande delar.

- Energimål: Bolagets mål för Edet bruk är att minska den specifika energianvändningen per moderrullston med minst 1,5 procent.
- Energiledningssystem: Edet bruk omfattas av ett certifierat energiledningssystem enligt standarden SS 62 77 50. Under innevarande sommar kommer certifieringen att uppgraderas till ISO 50001.
- PFE: Bolaget har deltagit i det statliga programmet för energieffektivisering (PFE) sedan starten 2004. Under den första programperioden (2004-2009) har bolaget genomfört energibesparingar motsvarande hela 15,8 GWh.
- ESAVE: SCA-koncernens eget program för energibesparing benämns ESAVE. Programmet ställer krav på kartläggning och identifiering av energibesparande åtgärder som minst motsvarar kraven i PFE.

Inom ramen för ESAVE sker ett omfattande kunskapsutbyte mellan koncernens europeiska tissuebruk, t.ex. genom energiriktmärken (benchmarking) för koncernens pappersmaskiner. I jämförelse med övriga anläggningar inom koncernen (och i Sverige) har Edet bruk de mest energieffektiva maskinerna.

Inom ESAVE sker också ett omfattande nätverksarbete där representanter från koncernens anläggningar utvecklar och fastställer goda exempel (Best Practice) inom olika processområden. Inom koncernen finns en central budget för investeringar vars återbetalningstid är mindre än tre år. Om en investering anses utgöra Best Practice kan investeringar beviljas även om återbetalningstiden överstiger tre år.

Som exempel på nyligen genomförda eller pågående projekt kan följande anges:

- Ombyggnad av kylsystem för ställverk från kompressorkylning till värmeväxling mot älvvatten. Besparing 700 MWh/år.
- Ombyggnad av pressvalsar. Besparing 700 MWh/år.

Som exempel på besparingar som för närvarande är föremål för utredning kan följande anges:

- Översyn/ombyggnad av belysning. Besparingspotential 150 MWh/år.
- Varvtalsstyrning av flotationspumpar. Besparingspotential 300 MWh/år.
- Eliminering av recirkulation över microflotationer vid pappersmaskin och returfiberlinjer. Besparingspotential 500 MWh/år.

Bolaget uppskattar att de besparingsåtgärder som vidtagits och som bolaget avser att vidta kommer att minska verksamhetens energiförbrukning med i storleksordningen 1 GWh årligen.

Bolaget har för avsikt att fortsätta energihushållningsarbetet i linje med redovisade ambitioner för att ytterligare förbättra brukets energieffektivitet.

För närvarande saknas tillräcklig avsättning för lågvärdig energi, dvs. fjärrvärmenätet i Lilla Edet har inte behov av ytterligare spillvärme från bolagets verksamhet. Med nuvarande anläggningar saknas därför förutsättningar för ytterligare elproduktion. Om den planerade ökningen av slamförbränningskapaciteten sker genom att en ny panna uppförs, kan dock elproduktionen optimeras. I den befintliga pannanläggningen finns en mottrycksturbin för produktion av elektricitet från

pannans nät vars ångtryck är 60 bar. I turbinen reduceras ångtrycket till 16 resp. 3 bar. Ångan fyller verksamhetens behov av torkning och uppvärmning. Det är främst behovet av ånga med ett ångtryck om 3 bar som styr hur mycket turbinen kan användas. Under sommarhalvåret är både brukets och det kommunala fjärrvärmebolagets uppvärmningsbehov lågt. Under sådana förhållanden kan inte turbinens kapacitet utnyttjas fullt ut. Sett över hela året används turbinen till ca 60 procent av sin teoretiska kapacitet. Det är inte tekniskt eller miljömässigt försvarbart att bygga om befintlig anläggning så att en större elproduktion kan erhållas. Om en ny panna installeras kan även den förses med en mottrycksturbin för elproduktion som då kan anpassas så att maximalt effektutnyttjande kan uppnås.

I nu gällande tillstånd finns inget villkor som reglerar bolagets energiförbrukning. Bolaget bedömer mot bakgrund av de stora ansträngningar som gjorts och fortfarande görs att något sådant villkor inte heller kan anses motiverat för det blivande tillståndet.

Transporter

Bolagets externa transporter sker huvudsakligen med lastbil samt till viss del med järnväg. Som ett led i bolagets miljöarbete prioriteras transport med järnväg i de fall sådana är möjliga att genomföra till en rimlig kostnad. Avgörande är härvid oftast kundernas möjligheter att ta emot järnvägstransporter. Ansökt produktionsökning kommer medföra ökade transporter, men transporterna kommer i det ansökt alternativet att öka mindre än proportionellt i förhållande till nollalternativet. Skälet härtill är att transporterna av färdiga produkter från andra anläggningar inom SCA-koncernen kommer att minska när produktionen ökas i Lilla Edet.

Att reducera miljöpåverkan från transporter är en viktig del av bolagets miljöarbete. Bolaget har emellertid inte full rådighet över hur transporter handlas upp. SCA-koncernen är global och upphandling av transporter utförs av marknadsorganisationen i respektive land. Koncernens nordiska marknadsorganisation använder därvid ett särskilt frågeformulär för att få information om transportörens

miljöarbete. Transportörens svar på dessa frågor utgör sedan underlag för beslutet om val av transportör.

Ett annat sätt att minska antalet transporter är att öka fyllnadsgraden i varje transport. SCA- koncernens marknadsorganisation arbetar aktivt med kunderna i detta avseende genom topplastning och s.k. routing, dvs., fasta leveransdagar som möjliggör en högre fyllnadsgrad i varje transport.

Lokalt bidrar bolaget till att hålla transportmängderna nere genom god produktionsplanering och effektiv lagerstyrning. På så sätt kan den lagrade volymen reduceras, vilket minskar behovet av transporter till extern lagring (i Trollhättan). Transporter av råvaror, kemikalier och insatsmaterial till Edet bruk levereras i stort sett enbart i fullastade transporter. Reservdelar och andra förnödenheter levereras i allmänhet med turbilar som omlastats vid godscentraler i Göteborg eller Trollhättan. Om det finns möjlighet att använda järnväg prioriteras detta för samtliga transporter. I Sverige tvingas man dock konstatera att godstrafiken på järnväg är vikande till följd av stora kostnadsökningar från Trafikverkets sida. Flera järnvägslinjer har redan lagts ned eller står i begrepp att läggas ned. I Norge är förutsättningarna för att använda järnvägstransporter bättre, vilket har medfört att ca 80 procent av de produkter som levereras till Norge körs ut med järnvägstransporter efter omlastning från lastbil i Oslo.

Sammanfattningsvis kan konstateras att bolagets transportarbete har höga miljöambitioner och att bolaget ständigt arbetar med att ytterligare reducera miljöpåverkan från transporterna. Det är emellertid inte praktiskt möjligt att styra över alla tillkommande transporter till järnväg.

Transporterna är inte villkorsreglerade i gällande tillstånd och det saknas enligt bolagets mening skäl att göra en annan bedömning för det blivande tillståndet.

Kemikalier

Produktionen kräver process- och tillsatskemikalier för massa- och pappers-

produktionen, råvattenberedning och avloppsvattenrening samt processrengöring och underhåll. Bolaget har genom en komplettering av ansökan gett in en kemikalieförteckning av vilken framgår nuvarande och förväntad förbrukning vid ansökt produktion samt miljöriskbedömning av eventuella miljöskadliga ämnen som ingår i kemikalierna.

Inom ramen för bolagets miljöledningssystem sker en regelbunden utvärdering av de kemikalier som används. Dessutom granskas löpande den ordinarie kemikalieanvändningen utifrån produktvalsprincipen. Härutöver har bolaget att följa de strikta krav som följer av att bolagets produkter är Svanenmärkta samt märkta med EU-blomman.

Kemikalieanvändning och hantering regleras i villkor 4 i grundtillståndet samt villkor 8 och 9 i tillståndet till fastbränslepannan. Bolaget anser att villkor 9 i tillståndet till fastbränslepannan är överflödigt eftersom bolaget inte använder livsfarliga eller mycket farliga kemiska produkter. I övrigt föreslår bolaget att regleringar motsvarande dem som tidigare gällt föreskrivs i det blivande tillståndet. Bolaget har anpassat villkorsförslagen till rådande praxis m.m.

Restprodukter

Bolagets verksamhet vid Edet bruk ger upphov till flera olika typer av avfall och restprodukter, framför allt returfiberrejekt, returfiberslam, bottenaska, flygaska, metallskrot, trärester m.m.

Bolaget verkar för att begränsa uppkomsten av avfall och allt avfall källsorteras i syfte att så långt möjligt upprätthålla den EG-rättsliga avfallshanteringshierarkin enligt vilken i första hand uppkomsten av avfall skall förebyggas, i andra hand ska avfall återanvändas eller återvinnas. Först därefter kan det bli aktuellt med deponering. De delar av det brännbara avfallet som inte kan nyttiggöras på plats och sådant farligt avfall som inte kan omhändertas internt skickas till extern behandling.

Bortsett från spillolja finns inga kontinuerliga flöden av farligt avfall i bolagets verksamhet.

Den mängd flygaska som uppkommer i fastbränslepannan uppgår till ca 25-30 000 ton per år. Askan härrör främst från fyllmedel i det returpapper som används som råvara i mjukpappersproduktionen. Endast en mycket liten del kommer från biobränslet. Den är därför inte jämförbar med vanlig vedaska utan har en hög andel kalk och en låg fosforhalt. Askan är därför mindre lämplig för återföring till skogsmark. Däremot har den goda geotekniska egenskaper, vilket har öppnat för användning i andra applikationer. Bolaget har bedrivit - och bedriver alltjämt - ett kontinuerligt utvecklingsarbete och har därigenom kommersialiserat och fått avsättning för all aska som faller vid anläggningen. De främsta användningsområdena har hittills varit byggnation av skogsbilvägar, inblandning i kalk-/cementpelare och annan markstabilisering, asfaltstillverkning och jordbrukskalkning. Bolaget bedömer att de goda avsättningsmöjligheterna inte kommer att förändras vid en ökad slamförbränning.

Vid ansökt produktion bedöms mängden avfall som genereras att öka proportionellt i förhållande till produktionsökningen. Nu gällande villkor 21 och 22 tar sikte på hantering och återvinning av flyg- och bottenaska från fastbränslepannan. Bolaget anser att liknande villkor bör föreskrivas i det nya tillståndet.

Förorenad mark

De större förändringar som kan aktualiseras till följd av denna tillståndsansökan är idrifttagande av en ny pappersmaskin samt uppförande och drift av en pannanläggning för förbränning av fiberslam. Bolaget kommer att, i samråd med tillsynsmyndigheten, undersöka de områden som är aktuella för nybyggnationer och omhändertaga eventuella förorenade massor på sätt som bestäms av tillsynsmyndigheten. Eventuella saneringsåtgärder och därtill kopplade markarbeten kommer vid behov att vidtas efter s.k. saneringsanmälan.

Regeringen har i prop. 2012/13:35 föreslagit att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet att upprätta en statusrapport som redovisar föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där en verksamhet bedrivs eller ska bedrivas (10 kap. 21 §). Vidare föreslås att 22 kap. 1 § miljöbalken ändras så att en ansökan om tillstånd ska innehålla en statusrapport när det krävs enligt föreskrifter som meddelats med stöd av det föreslagna bemyndigandet i 10 kap. 21 §. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 7 januari 2013. Det föreslås inga övergångsbestämmelser för pågående mål och ärenden.

De föreskrifter som så småningom meddelas med stöd av 10 kap. 21 § miljöbalken kommer att genomföra relevanta delar av artikel 22 i industriutsläppsdirektivet. Detta innebär att statusrapporten ska innehålla följande information (artikel 22.2 tredje stycket):

- a) Information om nuvarande användning och, om sådan finns tillgänglig, information om tidigare användning av området.
- b) Befintlig information, om sådan finns tillgänglig, om mark- och grundvattenmätningar som avspeglar tillståndet när rapporten utarbetades eller alternativt nya mark- och grundvattenmätningar med beaktande av risken för förorening av mark och grundvatten med de farliga ämnen som ska användas produceras eller släppas ut av den berörda anläggningen.

I en promemoria från regeringskansliet med alternativa författningsförslag till betänkandet Bättre miljö – minskade utsläpp (SOU 2011:86) har föreslagits att ovanstående bestämmelse genomförs enligt följande.

13 § Den som ansöker om tillstånd till att bedriva en verksamhet som omfattas av bilagan ska se till att det finns en upprättad skriftlig rapport (statusrapport) som redovisar

1. de föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivas,

2. den nuvarande användningen av det område där verksamhet bedrivs eller avses att bedrivs,
3. tillgänglig information om tidigare användning av området, och
4. mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena på platsen.

En liknande bestämmelse föreslogs i SOU 2011:86. Där föreslogs också övergångsbestämmelser enligt vilka reglerna om statusrapporter ska tillämpas första gången den 1 januari 2014 för anläggningar som (a) är i drift och omfattas av ett tillstånd som meddelats före den 1 januari 2013, eller (b) omfattas av en tillståndsansökan som är så fullständig att tillståndsmyndigheten före den 1 januari 2013 har påbörjat tillståndsprövningen, om tillstånd meddelas och anläggningen tas i drift senast den 1 januari 2014. Den föreslagna övergångsbestämmelsen är förenlig med artikel 82 i industriutsläppsdirektivet. Om en sådan övergångsbestämmelse föreskrivs, behöver reglerna om statusrapport inte tillämpas inom ramen för detta mål.

Bolaget har varit i kontakt med ansvarig handläggare vid Miljödepartementet för att söka utröna när föreskrifterna om statusrapporter kan träda i kraft och när reglerna ska tillämpas på befintliga verksamheter. Bolaget har därvid upplysts om att arbetet med den aktuella regeringsförordningen är något försenat och att den nya tidplanen ännu inte har lagts fast. Det uppgavs dock att ett regeringsbeslut kan förväntas senast under mars 2013. Vidare har bolaget upplysts om att avsaknaden av övergångsbestämmelser i den ovan nämnda promemorian med alternativa författningsförslag var ett förbiseende och att det inte finns någon ambition att överimplementera industriutsläppsdirektivet i denna del. Det framstår därför som troligt att de föreskrifter som så småningom meddelas kommer att innehålla övergångsbestämmelser motsvarande dem som föreslogs i SOU 2011:86.

Även om det alltså inte framstår som troligt att en statusrapport kommer att behövas inom ramen för detta mål, konstaterar bolaget att de uppgifter som redovisades vid huvudförhandlingen uppfyller de krav som följer av direktivets bestämmelser. Av redovisningen framgick sammanfattningsvis följande.

- Under en oljetank i anslutning till fastbränsleanläggningen finns olja i bergsprickor till följd av spill i verksamheten.
- I anslutning till fastbränsleanläggningen har s.k. tjärasfalt med förhöjda PAH-halter avlägsnats. Det är möjligt att det finns sådan asfalt kvar på andra platser inom industriområdet.
- I den södra delen av området, i anslutning till höglagret, har en tidigare verksamhetsutövare bedrivit sågverksverksamhet inklusive träimpregnering genom doppning. Det är för närvarande inte känt om den verksamheten har orsakat föroreningar.
- I den nordöstra delen av verksamhetsområdet har ferrokalk lagrats. Området har efterbehandlats och arbetena har utförts i samråd med tillsynsmyndigheten.

I övrigt finns inte anledning att anta att det finns föroreningar inom det nuvarande verksamhetsområdet. En beskrivning med närmare uppgifter om respektive förorening/potentiell förorening har getts in i målet.

Säkerhetsfrågor

Verksamheten vid Edet bruk omfattas inte av den högre kravnivån i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Bolaget behöver därför inte upprätta en säkerhetsrapport. Bolaget har under hösten 2011 ersatt gasolanvändningen med flytande naturgas (LNG). I samband härmed utfördes en riskanalys, som getts in som en komplettering av ansökan. Inga oacceptabla risker har därvid identifierats. I riskanalysen anges också de skyddsåtgärder som krävs för att de i riskanalysen angivna risknivåerna ska erhållas. I och med LGN-hanteringen omfattas verksamheten av den lägre kravnivån, som inträder vid lagring av 50 ton LNG.

Övrigt

Bolaget föreslår att det föreskrivs motsvarigheter till nu gällande villkor rörande luktstörningar (villkor 20 i tillståndet rörande fastbränslepannan), kontroll (villkor

24 i tillståndet rörande fastbränslepannan) och återställning (villkor 23 i tillståndet rörande fastbränslepannan).

Bolaget anser inte att det föreligger skäl att *tidsbegränsa* det nya tillståndet (16 kap. 2 § första stycket miljöbalken).

Enligt 16 kap. 6 § miljöbalken kan tidigare dokumenterad misskötsel av allvarligt slag påverka förutsättningarna för att meddela tillstånd. Bolaget gör gällande att det inte föreligger omständigheter som avses i bestämmelsen.

Bolaget kommer att *kontrollera* verksamheten enligt tillämpliga bestämmelser om egenkontroll. För verksamheten finns också ett kontrollprogram, som kommer att revideras i den utsträckning tillsynsmyndigheten begär.

Erfarenhetsmässigt kan den ekonomiska utvecklingen påverka tidplanen, varför bolaget begär en *igångsättnings*tid för den tillkommande miljöfarliga verksamheten om tio år.

Särskilt beträffande vattenverksamheten

Rådighet

Bolagets intagsanordningar är belägna ca 4-5 meter ut i Göta älv inom fastigheten Pappersbruket 3. Bolaget äger fastigheten och har således erforderlig rådighet såvitt avser det befintliga vattenuttaget.

Sakägare, ersättning

Bolaget bedömer att ingen annan fastighet än Pappersbruket 3 berörs av vattenverksamheten. Vattenverksamheten medför således inte något ersättningsberättigat intrång för sakägare.

Oförutsedd skada

Den nu aktuella vattenverksamheten har bedrivits på platsen sedan i slutet av 1950-talet. Dessförinnan fanns ett liknande intag något längre norrut. Någon skada har

hittills inte förekommit. Mot bakgrund härav anser bolaget att tiden för anmälan av oförutsedd skada bör bestämmas till minimitiden, dvs. fem år.

Båtnad m.m.

Användningen av vatten från Göta älv innebär att kommunalt dricksvatten inte behöver tas i anspråk som processvatten. Detta överensstämmer med hushållningsprincipen. Möjligheten att utnyttja älvvattnet innebär dessutom klara ekonomiska fördelar för bolaget.

De intagsanordningar som för närvarande används är avskrivna och bolagets kostnader för intag via dessa utgörs endast av drifts- och underhållskostnader. Verksamheten kan inte bedömas medföra skada eller olägenhet för sakägare eller omgivningen i övrigt. Den försvårar inte heller för annan verksamhet i närområdet. Den bedöms inte heller påverka möjligheterna till fiske. På grund härav anser bolaget att de särskilda förutsättningar som anges i 11 kap 6-8 §§ miljöbalken är uppfyllda.

Bolaget åtar sig att bedriva vattenverksamheten i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget angett i ansökan. Bolaget anser att några särskilda villkor härutöver inte behövs.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Västra Götalands län tillstyrker att tillstånd ges till ansökta åtgärder och verksamhet under förutsättning att nedanstående beaktas.

- Såväl den befintliga fastbränslepannans som planerad pannanläggnings kapacitet att förbränna avfall ska anges i tillståndet. Avfallsslag som får förbrännas i fastbränslepannan ska regleras på lämpligt sätt i tillståndet.
- Utsläppen till Göta älv från verksamheten får när det gäller processavloppsvatten, som månads- och årsmedelvärde, högst uppgå till:

Produktion returfibermassa/ papper	93 000/110 000 ton/år	130 000/ 150 000* ton/år
COD	550 kg/d	725 kg/d
SÄ _{GFA}	60 kg/d	80 kg/d
N	17 kg/d	22 kg/d
P	1,8 kg/d	2,4 kg/d

*efter utbyggnad för och varaktigt utnyttjande av en produktionskapacitet på 130 000 ton returfibermassa och 150 000 ton papper per år.

- Åtgärder ska vidtas för att undvika olägenheter av utsläpp av bakterier med processavloppsvattnet till Göta älv.
- Bolaget ska genomföra en karaktärisering av avloppsvattnet senast ett år efter att tillståndet har tagits i anspråk. Omfattningen av undersökningen ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten.
- Bolaget ska med utgångspunkt från utredningar om avloppsvattnets egenskaper samt i övrigt tillgänglig kunskap, bedöma riskerna för negativ påverkan på miljön och människors hälsa som kan orsakas av de kemiska produkter och ämnen som används eller bildas i verksamheten. Baserat på riskbedömningen ska bolaget byta ut miljö- och hälsofarliga kemiska produkter och ämnen mot sådana som bedöms vara mindre farliga eller vidta andra riskbegränsande åtgärder där utbyte inte är möjligt. En plan ska upprättas för detta arbete. Planen ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast två år efter det att tillståndet har tagits i anspråk.
- Innan för verksamheten nya kemiska ämnen börjar användas i ordinarie produktion, ska tillsynsmyndigheten informeras. Informationen ska innehålla uppgifter om miljöegenskaper som nedbrytbarhet, toxicitet (akut och kronisk) samt bioackumulerbarhet.
- Flytande kemiska produkter, inbegripet farligt avfall och olja, ska förvaras invallat på ett för produkten beständigt och tätt underlag. Uppsamlings-

volymen ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av summan av övriga behållares volym. Tapp- och påfyllnadsplatser samt rörledningar ska ingå i det invallade området eller på annat sätt säkras för utsläpp till omgivningen. Vid förvaring utomhus ska skydd finnas för påkörning och invallningar bör vara skyddade mot nederbörd eller utformade på annat lämpligt sätt med hänsyn till nederbörd.

Tillsynsmyndigheten kan medge undantag från kraven om särskilda skäl föreligger. Kraven ska vara uppfyllda senast ett år efter det att tillståndet har tagits i anspråk.

- Dagvattenbrunnar inom områden där kemiska produkter och farligt avfall hanteras ska vara tydligt markerade. Absorptionsmedel eller liknande samt anordningar för att snabbt täta dagvattenbrunnarna ska finnas lätt tillgängliga och användas vid spill.
- Endast ej förorenat dag- och kylvatten får avledas från verksamhetens område direkt till ytvattenrecipient.
- Rutiner för omhändertagande av släckvatten ska upprättas och åtgärder för att kunna innehålla släckvatten vid brand ska vara genomförda senast två år efter att tillståndet har tagits i anspråk.
- För beräkning av begränsningsvärden för emissioner till luft enligt NFS 2002:28 vid förbränning av normalt bränsle (utan avfall), ska för respektive parameter följande värden användas som K_{proc} (mg/Nm³ torr gas vid 6% O₂.)

CO	150
NO _x	400
SO ₂	50
Stoft	15
HCl	15
TOC	15
HF	1,5

- Utsläppet till luft av kväveoxider från fastbränslepanna, räknat som NO₂, får som månadsmedelvärde inte överstiga 140 mg/m³ normal torr gas.
- Hantering och lagring av returpapper, fasta bränslen samt aska och övrigt avfall ska ske så att besvärande damning, lukt, brandfara eller andra olägenheter som t.ex. nedskräpning inte uppstår i omgivningen. Lämpliga åtgärder ska vidtas vid aktuella lagringsutrymmen så att spridning av skadliga ämnen till omgivningen t.ex. via dagvatten förhindras.
- Åtgärder ska fortlöpande vidtas för att minimera mängden avfall som uppkommer i verksamheten. Avfallet ska sorteras och i första hand återvinnas. En särskild rutin för hur avfallet ska hanteras ska finnas.
- Aska från förbränningen ska i möjligaste mån nyttiggöras. Om askan inte kan återvinnas eller nyttiggöras ska den deponeras på avfallsupplag som har erforderliga tillstånd för deponering.
- Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

Vardagar utom helger kl 07-18	50 dB(A)
Nattetid kl 22-07	40 dB(A)
Övrig tid	45 dB(A)

Momentana ljud nattetid (kl 22-07) får utomhus vid bostäder högst uppgå till 55 dB(A).

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Omfattningen av kontrollen ska regleras i kontrollprogram för verksamheten.
- Bolaget ska regelbundet utföra energianalyser och vidta energieffektiviserande åtgärder i befintlig verksamhet och vid förändringar. Aktuella rutiner för detta arbete ska finnas och följas.

- Bolaget ska aktivt arbeta för minimerade miljöeffekter från transporter som följer av verksamheten. En handlingsplan för detta arbete ska upprättas senast två år efter det att tillståndet har tagits i anspråk. Handlingsplanen ska hållas aktuell och resultatet av arbetet ska årligen redovisas till tillsynsmyndigheten.
- Bolaget ska arbeta aktivt för att minska risken för olyckor genom att ha tydliga rutiner för att utföra riskanalyser för befintlig verksamhet och vid förändringar. Riskanalyserna ska dokumenteras och finnas tillgängliga för tillsynsmyndigheten. Baserat på resultaten av riskanalyserna ska bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten genomföra åtgärder som minskar olycksriskerna samt konsekvenserna av en olycka i de fall en möjlig olycka med risk för påtaglig skada på miljö eller hälsa har identifierats.
- Detaljerad inventering inom fabriksområdet ska utföras i tillämpliga delar enligt Naturvårdsverkets metodik för inventering av förorenade områden, MIFO, Rapport 4918, omfattande en historisk inventering av vilka verksamheter som bedrivits inom olika delar av bolagets nuvarande verksamhetsområde och vilka föroreningar detta kan ha medfört i marken, byggnader, anläggningar, grundvatten och andra vattenområden. Vid misstanke om förorening ska enstaka jord- och/eller grundvattenprover kontrolleras inom berört område. Provpunkter samt analyser och provtagningsprogram ska väljas i samråd med tillsynsmyndigheten. Resultatet av utförda utredningar ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast två år efter att tillståndet tagits i anspråk.
- Bolaget ska i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten anmäla detta och inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Kemikalier och farligt avfall ska då tas omhand av företag som har tillstånd till det.

Till grund för sitt ställningstagande anför länsstyrelsen följande.

Recipient för utsläpp till vatten är Göta älv. Göta älv utgör vattentäkt för drygt en halv miljon människor i Göteborgsregionen. Göta älv, från mynningen till slussarna i Trollhättan, är också klassad som s.k. laxvatten enligt Naturvårdsverkets förteckning (2002:6) över fiskevatten som ska skyddas enligt förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. Vattenkvalitén i älven har successivt förbättrats under senare år bl.a. till följd av de utsläpps-begränsande åtgärder som genomförts inom olika verksamheter. Med hänsyn till älvens stora skyddsvärde är det angeläget att insatser även fortsättningsvis genomförs för att begränsa utsläppen till älven och att bästa teknik tillämpas etc. så att vattenkvalitén inte försämras utan på sikt fortsätter att förbättras. Med tanke på avrinningsområdets storlek och det stora antalet verksamheter inom avrinningsområdet är det viktigt med ett helhetsperspektiv vid prövning av enskilda verksamheter och att kravet på bästa teknik tillämpas konsekvent.

Länsstyrelsen anser med hänvisning till vad som framförts i kompletteringsskedet i ärendet samt vid de prövningar av verksamheten som varit aktuella under senare år, att utsläppen till vatten ska begränsas i enlighet med kommande BREF-dokument för branschen (Draft May 2012.) Det är också den nivå som bolaget anger som långsiktig målsättning i yrkandet om prøvotid (övre gräns för aktuella intervall).

Med tanke på att det dels finns ett aktuellt BREF-dokument för branschen med BAT-nivåer (som för närvarande är föremål för uppdatering), dels att tillstånds-ansökan avser utökning av befintlig produktion och det inte är fråga om att använda ny okänd reningsteknik, bör verkningarna av verksamheten vid utökad produktion kunna förutses med ganska stor säkerhet. Det finns därför inte något skäl för att skjuta upp frågan om slutliga villkor i det här avseendet. Ytterligare åtgärder är angelägna eftersom man inte i alla avseenden klarar nuvarande BAT-nivåer, dessutom måste nödvändiga åtgärder vidtas så att även de BAT-nivåer som nu kan förutses uppfylls. Tidpunkten för när slutliga villkor ska gälla får anpassas så att

tillräcklig tid för genomförande av åtgärder medges. Nuvarande villkor bör kunna gälla fram till dess.

Begränsningsvärdena bör vara relaterade till aktuell produktionsnivå på lämpligt sätt. Nuvarande tillståndsgivna (tidsbegränsade) produktionsnivå på 93 000 ton returfibermassa per år och 110 000 ton papper per år kan uppnås genom maximalt utnyttjande av befintlig produktionsutrustning. Men en produktionsnivå därutöver förutsätter utbyggnation med bl.a. en ny pappersmaskin, ny eller utbyggd fast-bränslepanna m.m. Det är mera osäkert om det kommer att genomföras även om tillståndet enligt miljöbalken till varaktig produktionsökning tas i anspråk. Om utsläppen till vatten enbart relateras till den maximalt tillståndsgivna produktionsnivån kan det bli omotiverat generösa villkor om utbyggnaden för en produktion till 130 000 ton returfibermassa per år och 150 000 ton papper per år senare inte genomförs. Förslag på slutliga villkor framgår ovan under rubriken länsstyrelsens ställningstagande.

Utsläpp av organiskt material bör kunna anges i TOC istället för COD, under förutsättning att det finns en lämplig omräkningsfaktor.

Med tanke på recipientens betydelse som dricksvattentäkt, är det motiverat att även fortsättningsvis reglera hur eventuella olägenheter som kan uppstå på grund av utsläpp av bakterier via processavloppsvattnet ska hanteras.

Dagvatten från området uppgår enligt ansökan till ca 140 000 m³ per år och utsläpp sker via Olas bäck (de östligaste delarna av fabriksområdet) och pannhusavloppet, vilket uppges utgöras av dagvatten från övriga delar av fabriksområdet samt kylvatten. Omfattningen av utsläppen av kylvatten framgår inte närmare. Ett fåtal mätningar av vissa föroreningar i dagvatten har redovisats. Endast dag- och kylvatten som inte innehåller några föroreningar får släppas direkt till recipient. Kontroll av dag- och kylvatten som släpps ut från området bör övervägas i kontrollprogrammet.

Bolaget bör ha rutiner och nödvändiga anordningar för att omhänderta eventuellt släckvatten som kan uppkomma vid brand, i syfte att undvika utsläpp direkt till recipient.

Länsstyrelsen har inte några invändningar mot ansökt uttag av processvatten från Göta älv eller lagligförklaring av bolagets intaganordningar för ytvatten från Göta älv.

Bolaget har rutiner för att granska nya kemiska produkter innan de förs in i verksamheten. Rutinerna är inte lika tydliga när det gäller att granska och eventuellt byta ut befintliga kemiska produkter som används mot bättre alternativ ur miljösynpunkt. Den senaste karakteriseringen av avloppsvattnet gjordes i slutet av 90-talet. Därför är det motiverat att genomföra en förnyad karakterisering av avloppsvattnet och i ett särskilt villkor även tydliggöra bolagets skyldighet att aktivt byta ut respektive minska riskerna för de kemiska produkter som används. Bolaget bör även informera tillsynsmyndigheten innan nya kemiska ämnen införs i ordinarie produktion.

Det bör finnas villkor för förvaring och hantering av kemiska produkter, vilket är särskilt motiverat med anledning av verksamhetens omfattande hantering av kemiska produkter och lokalisering nära ytvatten.

I avvaktan på att en ny panna kommer till stånd alternativt att ombyggnation av befintlig panna sker, måste även förhållandena för den befintliga pannan regleras i tillståndet. I enlighet med bestämmelserna i 22 kap. 25 § b punkten 1 miljöbalken, ska i tillståndet för verksamheten regleras dels den befintliga pannans (26 MW) förbränningskapacitet för förbränning av avfall på ca 103 000 ton per år, dels den planerade pannanläggningens (55 MW) förbränningskapacitet för förbränning av avfall på ca 150 000 ton per år. Avfallsslagen som ska förbrännas i pannan bör anges med EWC-koder i tillståndet.

Enligt bestämmelserna i NFS 2002:28 ska utsläppsgränsvärden vid samförbränning bestämmas med utgångspunkt från gränsvärden för utsläpp från förbränning av ett normalt bränsle (inte avfall). Föreskrifterna innehåller vissa gränsvärden (K_{proc} , dygnsmedelvärden), främst för större anläggningar (> 50 MW), som kan användas vid beräkning av utsläppsgränsvärden vid samförbränning. För mindre anläggningar som t.ex. befintlig panna och där det är miljömässigt motiverat att begränsa utsläppen ytterligare t.ex. med hänvisning till användning av bästa teknik, är det lämpligt att besluta om villkor i tillståndet för verksamheten för utsläpp när förbränning sker av normala bränslen utan avfall. K_{proc} -värden bör fastställas enligt NFS 2002:28 för beräkning av begränsningsvärden för utsläpp till luft (mg/Nm^3 torr gas vid 6 % O_2) i enlighet med länsstyrelsens ställningstagande.

Erfarenheter från drift av befintlig och liknande pannor ligger till grund för bedömningen av angivna nivåer. Om det gäller lägre värden för K_{proc} i aktuella föreskrifter, som t.ex. för en utbyggd förbränningsanläggning (> 50 MW) eller efter planerade skärpningar av föreskrifterna etc. gäller de strängare värdena i föreskrifterna framför villkor i tillståndet enligt miljöbalken. Utsläppskraven enligt föreskrifterna NFS 2002:28 om avfallsförbränning ska ses som minimikrav. Med hänsyn till det och utformningen av begränsningsvärdena i föreskrifterna bör ett kompletterande långtidsmedelvärde för begränsning av åtminstone kväveoxider fastställas, för att säkerställa att den totala miljöbelastningen minimeras genom användning av bästa teknik. Villkor i det avseendet bör fastställas i enlighet med bolagets förslag på villkor 2, vilket innebär att utsläppen av kväveoxider inte får överstiga $140 \text{ mg}/\text{m}^3$ normal torr gas som månadsmedelvärde.

Vid utökning av förbränningskapaciteten bör förutsättningarna för ökad avsättning för fjärrvärme i Lilla Edets tätort beaktas. Därvid bör också övervägas att installera rökgaskondensering för ökad verkningsgrad. Elproduktionen förutsätts också optimeras vid planerad utbyggnation.

Hantering och lagring av returpapper, fasta bränslen samt aska och övrigt avfall ska ske så att besvärande damning, lukt, brandfara eller andra olägenheter som t.ex.

nedskräpning inte uppstår i omgivningen. Lämpliga åtgärder ska vidtas vid aktuella lagringsutrymmen så att spridning av skadliga ämnen till omgivningen t.ex. via dagvatten förhindras.

Bolaget har rutiner för hantering av avfall från verksamheten. Eftersom verksamheten alstrar stora mängder avfall anser länsstyrelsen att det behövs ett villkor som betonar att bolaget fortlöpande ska vidta åtgärder för att avfallsmängderna ska minskas och att avfallet ska sorteras och återvinnas så långt det är möjligt. Länsstyrelsen anser även att ett villkor gällande nyttiggörande av aska är motiverat.

Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller för nyetablerad industri bör gälla för verksamheten senast i samband med att utbyggnation för utökad produktion och ökad förbränningskapacitet genomförs. Till dess kan befintliga villkor för buller gälla.

Energianvändningen är betydande i verksamheten och bolaget deltar för närvarande i Energimyndighetens PFE-program och har genomfört energikartläggning och vidtar energieffektiviserande åtgärder inom ramen för detta program. Med tanke på verksamhetens omfattande energianvändning är det rimligt att fastställa villkor i tillståndet enligt miljöbalken som säkerställer att bolaget regelbundet utför energikartläggningar och vidtar energieffektiviserande åtgärder.

Transporterna till och från verksamheten sker huvudsakligen med bil och i viss mån med tåg, för närvarande ca 100/d respektive ca 16/d. Transporterna bedöms öka i proportion till den ökade produktionen. Bolaget ska aktivt arbeta för att minimera miljöeffekter från transporter som följer av verksamheten. En handlingsplan för detta arbete ska upprättas senast två år efter det att tillståndet har tagits i anspråk. Handlingsplanen ska hållas aktuell och resultatet av arbetet ska årligen redovisas till tillsynsmyndigheten.

Bolaget utför enligt uppgift riskanalyser inom flera områden i verksamheten. Eftersom verksamheten är omfattande och innebär risker för miljön samt dessutom är

lokaliserad i nära anslutning till Göta älv behövs ett särskilt villkor för att säkerställa ett fortlöpande riskanalysarbete. Det är också viktigt att åtgärder vidtas för att minska de risker som identifierats.

Verksamheten vid SCA Hygiene Products AB, Edet bruk, är i fråga om förorenad mark klassad som riskklass 1. Klassningen är gjord utifrån kartläggning av branschen. Bolaget bör genomföra en så kallad MIFO fas 1 undersökning enligt Naturvårdsverket rapport 4918, som underlag för bedömning av eventuellt behov av ytterligare åtgärder t.ex. undersökningar eller avhjälpande insatser senast i samband med den planerade ökningen av produktionen. Det bör dessutom föreskrivas ett villkor om att bolaget ska anmäla och inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten om hela eller delar av verksamheten ska avvecklas. Avvecklingsplanen ska innehålla förslag till hur kemikalier, processutrustning och avfall ska tas om hand, hur processavloppssystem, panncentral och byggnader ska avvecklas samt belysa behovet av ytterligare undersökningar av mark, byggnader och anläggningar.

När det gäller igångsättningstiden för det nya tillståndet anser länsstyrelsen att den tiden bör sättas till senast två år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft. Produktionsökningen - utöver 93 000 ton returfibermassa och 110 000 ton papper år - ska ha påbörjats inom fem år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft. Annars bör tillståndet förfalla i den delen.

Miljö- och byggnämnden i Lilla Edets kommun har tillstyrkt att tillstånd ges till bolagets ansökan men anser följande.

- att en utgångspunkt ska vara att produktionen kan ökas med bibehållande av nuvarande utsläppsnivåer till luft och vatten,
- att en utredning bör ske om ekologiska och andra effekter vid en minskad användning av fosfor och kväve i den biologiska reningsanläggningen samt möjligheterna att återanvända närsalter,
- att krav bör ställas på en ökad återanvändning av vatten för att minska nuvarande vattenförbrukning,

- att minska utsläppen av kväveoxider från pannanläggningen med målsättningen att bibehålla nuvarande totala utsläppsmängder,
- att bolaget under en övergångsperiod på förslagsvis 10 år villkoras att utsläppen av fossil koldioxid då inte överstiger 10 000 ton/år från bolagets verksamhet,
- att den ökade transportmängden till och från bruket ska ske på järnväg eller så att ingen ökning sker av nuvarande utsläpp från dessa transporter,
- att de förslag till åtgärder som föreslås för att reducera bullret utförs och att en fortsatt regelbunden kontroll sker av bullret från verksamheten vid bruket och eventuellt tillkommande bullerkällor åtgärdas,
- att bränslemixen för fastbränslepannan bör anges,
- att ökad egenproduktion av el bör ske i samband med att energiproduktionen utökas,
- att den kommande inriktningen måste vara att minska energianvändningen och samtidigt öka energiåtervinningen,
- upprättande av en materialbalans för kemiska ämnen bör ske med en redovisning av i vilka mängder de olika ämnena återfinns i produkt, avfall, vatten, luft eller annat,
- att använda bränslen bör kvalitetssäkras så att inte askan riskerar en kvalitetsförsämring,
- att alternativa möjligheter till omhändertagande av askan bör redovisas om nuvarande användning inte kan fortsätta,
- att företaget måste säkerställa den tekniska utrustningen så att inget returfiberslam behöver gå till deponi,
- att beträffande farligt avfall bör möjligheter redovisas till att minska dessa mängder, och
- att eventuellt utökad lagring av naturgas, gasol eller kemiska ämnen kan kräva tillstånd från räddningstjänsten.

Dessutom har nämnden anfört följande.

Bolaget anger enligt ovan att alla nu gällande tillståndsvillkor kommer att kunna innehållas vid den planerade produktionsökningen. Under denna förutsättning har miljö- och byggnämnden inga synpunkter på den ökade produktionen.

Bolagets förslag till nya villkor i ansökan stämmer dock inte överens med att nu gällande villkor kommer att kunna bibehållas. Samtliga utsläpp kommer enligt ansökan och enligt ovanstående kommentarer i princip att öka ungefär i samma omfattning som den ökade produktionen med undantag av energiproduktionen, som avses att fördubblas. Bolaget behöver därför utveckla vad man menar med att "alla nu gällande tillståndsvillkor kommer att kunna innehållas vid den planerade produktionsökningen" och särskilt motivera den stora ökningen av energi-produktionen.

Miljö- och byggnämnden lägger ned ett stort arbete på att få till stånd åtgärder som minskar miljöpåverkan för att bidra till att uppfylla riksdagens miljömål särskilt med avseende på att minska kväve och fosforutsläppen (berör miljömål 7, 8 och 10). Lilla Edets kommun tillhör de kustnära områden där särskilda krav bl.a. ställs på jordbruket för att minska kväve- och fosforutsläppen. Det är inte tillfredsställande att ökade utsläpp i samband med produktionsökningen innebär att utsläppen inom kommunen kommer att öka trots nämndens arbete för att minska utsläppen från andra verksamheter. En utgångspunkt ska därför vara att produktionen kan ökas med bibehållande av nuvarande utsläppsnivåer till luft och vatten.

Användningen av kemiska ämnen är omfattande och kommer att öka proportionellt med produktionsökningen. Företaget har i kompletteringen lämnat en utförlig och lättöverskådlig förteckning över använda kemikalier. För några ämnen saknas dock uppgifter om var kemikalien tar vägen vid användningen och förväntad förbrukningsutveckling, vilket bör kompletteras. Svanenmärkningen av företagets produkter ställer höga krav på användningen av kemiska ämnen. Ett program bör dock tas fram av bolaget för hur arbetet med att minska kemikalieanvändningen ska

gå till särskilt med avseende på om ämnen används som finns med bland utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen enligt Kemikalieinspektionens prioriteringsguide PRIO.

För att hålla nere utsläppen även vid lägre produktionsnivåer bör produktionsbaserade villkor anges i beslutet.

Därtill poängterar nämnden följande.

- Inga ökade utsläpp till luft eller vatten.
- Reduktion av kväve- och fosforutsläppen så att dessa minskar jämfört med dagens utsläpp.
- Ökad energiåtervinning och ökad egenproducerad el.
- Kvalitetssäkra använda bränslen.
- Program utarbetas för att minska kemikalieanvändningen särskilt med avseende på utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen enligt PRIO.

Göteborg Vatten, som har tillstyrkt bolagets ansökan, har följande synpunkter.

Provisoriska mikrobiologiska villkor bör utformas under provotiden med utgångspunkt från de utförda analyserna på koliforma bakterier. Förslag på begränsningsvärde för koliforma bakterier i utgående avloppsvatten är 1000 cfu/100 ml för provtagning momentant 1 ggr/månad. Stickprov från 2007 räcker ej för att karakterisera det utgående avloppsvattnet med avseende på mikrobiologiska parametrar och fler undersökningar bör göras för att öka medvetenhet om vad avloppsvattnet innehåller. Provtagning under provotiden bör ske av ett bredare spektrum av mikrobiologi av följande parametrar:

E.coli, Intestinala enterokocker, Clostridium perfringens, Kolifager samt Legionella. Provtagning ska ske regelbundet månadsvis samt vid eventuella driftstörningar av utgående avloppsvatten.

Villkor bör utformas med hjälp av de undersökningar som görs under provotiden på föreslagna tre år. Göteborg Vatten vill få chans att yttra sig angående föreslagna villkoren efter provotiden.

Vid alla former av driftstörningar som kan påverka vattenkvaliteten i Göta älv ska Alelyckans kontrollcentral kontaktas.

Till grund för sitt ställningstagande anför Göteborg Vatten följande.

Göteborg Vatten försörjer en halv miljon människor med dricksvatten från råvattentäkten Göta älv. Det är av stor betydelse att god vattenkvalitet i älven bibehålls och att föroreningsbelastningen på Göta älv minimeras. Göteborgs båda vattenverk försörjs, direkt eller indirekt via Delsjöarna, med vatten från Göta älv. Vid perioder med ökad mikrobiologisk påverkan i Göta älv stängs intaget tills dess att föroreningen passerat och råvatten från Delsjöarna utnyttjas med avsänkning av sjön som följd. Därför bör påverkan av mikrobiologisk natur hållas till ett minimum i råvattentäkten uppströms intaget.

Mikrobiologiska analyser tas inte regelbundet i bolagets verksamhet. Stickprov analyserades dock 2007 av Koliforma bakterier och resultaten var 100/100 ml (35°C) och <100/100 ml (40°C) på utgående vatten till Göta älv. Vid ett samband med haveri i microflotationen togs prover för analys och resultaten uppgick då till 130 000 koliforma bakterier/100 ml på utgående vatten. Detta är ett värsta scenario ur ett mikrobiologiskt perspektiv då avskiljningen av biologiskt slam inte fungerade.

Bolagets genmäle

Bolaget uppfattar att samtliga remissinstanser tillstyrker att tillstånd meddelas i enlighet med ansökan.

Utsläpp till luft

Länsstyrelsen har föreslagit specifika Kproc-värden (mg/Nm^3 torr gas vid 6 procent O_2) som ska användas vid tillämpning av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:28) om avfallsförbränning. Bolaget uppfattar att länsstyrelsens villkorsförslag inte avser begränsningsvärden utan värden som ska användas för att räkna fram

begränsningsvärden enligt samförbränningsformeln i bilaga 2 till NFS 2002:28, Under förutsättning att detta är riktigt kan bolaget godta förslaget.

Länsstyrelsen anser att det bör föreskrivas ett villkor med innebörden att utsläppen av kväveoxider till luft från fastbränslepannan som månadsmedelvärde inte ska överstiga 140 mg/m^3 normal torr gas. Den enda skillnaden mellan länsstyrelsens förslag och bolagets förslag till villkor 2 är att länsstyrelsens variant saknar det av bolaget föreslagna andra stycket om konsekvensen av ett eventuellt överskridande. Bolagets villkorsförslag utformades enligt en modell som vid tiden för ansökans upprättande användes av ett flertal mark- och miljödomstolar.

Genom MÖD 2012:21 och 2012:10 har Mark- och miljööverdomstolen underkänt en villkorskonstruktion som liknar bolagets villkorsförslag. Domstolen uttryckte emellertid förståelse för att begränsningsvärden i vissa fall kan behöva formuleras så att de ger verksamhetsutövaren ett visst handlingsutrymme innan de blir straffsanktionerade. För bl.a. utsläpp av kväveoxider till luft skapade Mark- och miljööverdomstolen ett sådant handlingsutrymme genom att föreskriva att villkoret är uppfyllt om minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret klarar begränsningsvärdet. Bolaget anser att de överväganden som kommer till uttryck i MÖD 2012:21 gör sig gällande även i detta fall och föreslår, till skillnad från vad som anges i ansökan, att villkor 2 ges följande lydelse:

Utsläppet till luft av kväveoxider från fastbränslepannor, räknat som NO_x får som månadsmedelvärde inte överstiga 140 mg/m^3 normal torr gas vid 11 procent O_2 . Villkoret är uppfyllt om minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret klarar begränsningsvärdet.

Miljö- och byggnadsnämnden anser att utsläppen till luft inte bör öka jämfört med utsläppen vid nuvarande produktionsnivå och att produktionsbaserade villkor bör anges i tillståndet. Utsläppen till luft från befintlig och utökad verksamhet härrör huvudsakligen från fastbränslepannan/-pannorna. Såväl befintlig som eventuell tillkommande anläggning kommer att innehålla utsläppskraven i Naturvårdsverkets

föreskrifter om avfallsförbränning (NES 2002:28), vilket bör anses innebära att bästa tillgängliga teknik kommer att användas. Mer än så kan inte rimligen krävas. En viss ökning av utsläppen till luft är således en oundviklig följd av den ansökta produktionsökningen.

För att relatera villkoren till produktionen på det sätt som miljö- och byggnadsnämnden efterlyser är det i och för sig möjligt att uttrycka begränsningsvärden för utsläpp från en fastbränslepanna som mg/MJ. Så uttrycktes ofta villkor för energiproduktionsanläggningar innan EU-direktiven om avfallsförbränningsanläggningar och stora förbränningsanläggningar blev normerande för villkorsskrivningen på området. Förändringen torde förklaras bl.a. av en önskan att åstadkomma jämförbarhet med de EU-rättsliga kraven och ett minskat behov av produktionsrelaterade villkor till följd av att de nu gällande kraven anses vara jämförelsevis stränga. Bolaget anser inte att det finns skäl att återgå till den tidigare använda modellen för villkorsskrivning för bolagets anläggning.

Processvattenutsläpp

Länsstyrelsens villkorsförslag för processvattenutsläpp skulle, om det fick gehör, innebära en avsevärd skärpning av villkoren beträffande utsläpp av processavloppsvatten. Det är inte endast de begränsningsvärden som länsstyrelsen föreslår som bidrar till detta utan även den omständigheten att de är utformade på ett sätt som i praktiken innebär att de kommer att utgöra vad som tidigare benämndes gränsvärden, dvs. begränsningsvärden som det är omedelbart straffbart att överskrida.

Bolaget har viss förståelse för länsstyrelsens synpunkt att det bör vara möjligt att bedöma vilka utsläppsnivåer som kan nås med känd teknik. Det är det - till en viss gräns. De av länsstyrelsen valda nivåerna för begränsningsvärden går emellertid långt utöver denna gräns. Villkorsförslagen ger uttryck för en kravnivå som möjligen kan tillämpas på en helt ny anläggning. Det är dock omöjligt att garantera utsläpp på så låga nivåer med användning av känd teknik vid en befintlig anläggning.

Bolagets villkorsförslag är liksom länsstyrelsens uttryckta som kg/dygn. Gällande BREF-dokument uttrycks som kg/ton papper. I nedanstående tabell ställs länsstyrelsens och bolagets respektive förslag i relation till BREF-dokumentet.

	BREF	Bolagets förslag	Länsstyrelsens förslag vid lägre produktion	Länsstyrelsens förslag vid högre produktion
COD	2-4 kg/ton	3 kg/ton*	1,8 kg/ton	1,8 kg/ton
SÄ _{GFA}	0,1-0,4 kg/ton	0,3 kg/ton*	0,20 kg/ton	0,19 kg/ton
N-tot	0,05-0,25 kg/ton	0,18 kg/ton	0,06 kg/ton	0,05 kg/ton
P-tot	0,005-0,015 kg/ton	0,011 kg/ton	0,006 kg/ton	0,006 kg/ton

* Avser långsiktig målsättning enligt förslag till prøvotidsförordnande.

Som framgår av tabellen ligger länsstyrelsens villkorsförslag lägre än det lägsta BAT-associerade utsläppsvärdet i BREF-dokumentet för COD. För kväve och fosfor har länsstyrelsen valt att föreslå villkor baserade på det lägsta värdet i BAT-intervallet. Endast för suspenderade ämnen har ett värde mitt i intervallet valts. Bolaget har generellt valt ett värde som ligger omkring 25 procent lägre än det högsta värdet i BAT-intervallet.

Bolaget anser att de nivåer som länsstyrelsen förespråkar är orimliga av flera skäl. För det första är bolagets anläggning i Lilla Edet en befintlig anläggning som inte utan betydande investeringar kan klara samma utsläppsnivåer som en ny anläggning. För det andra avser de värden som anges i BREF-dokumentet årsmedelvärden, inte månadsmedelvärden som länsstyrelsens förslag delvis gör. För det tredje - och troligen viktigast i sammanhanget - är det inte möjligt att förutse, exakt vilket resultat som kan erhållas genom de åtgärder som redovisas i bolagets komplettering den 11 juni 2012. Man kan i vart fall inte utgå ifrån att det kommer att vara möjligt att nå de nivåer som länsstyrelsen förespråkar. Det kan inte uteslutas att det kommer att vara möjligt nå längre än vad som anges i ansökningshandlingarna, men det är ändå inte möjligt att bedöma om bolaget kommer att ha faktisk och rättslig möjlighet att följa villkor som utformas enligt länsstyrelsens förslag. Det är

således inte förenligt med grundläggande principer för villkorsskrivning att med den information som för närvarande föreligger föreskriva villkor enligt länsstyrelsens förslag, se härom bl.a. Miljööverdomstolens avgörande den 29 januari 2009, M 3792-07.

Bolaget har åtagit sig att inom tre år vidta åtgärder som innebär att utsläppen till vatten klarar rådande BAT-krav. Det innebär att bolaget kommer att fortsätta sina ansträngningar att reducera vattenförbrukningen och installera en värmeväxlare för att undvika att den minskade vattenmängden medför alltför höga temperaturer i bioreningen samt att kontinuerliga sandfilter eller liknande installeras efter den kemiska fällningen för att reducera utsläppen av suspenderat material. Tre år är för övrigt den tid det tar att projektera, installera och trimma in den nya utrustningen. Vidare kommer bolaget att, om det behövs vid ökad produktion, optimera den biologiska reningen, t.ex. genom installation av ytterligare en bioreaktor, inklusive en ny blåsmaskin, i syfte att reducera utsläppen av syreförbrukande ämnen.

De åtgärder som bolaget avser vidta i olika skeden för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med kravet på bästa tillgängliga teknik är alltså redan utredda. I så måtto har länsstyrelsen rätt. Det är däremot inte möjligt att på förhand bedöma utfallet av dessa åtgärder med någon exakthet. Villkoren i tillståndet får därför inte vara alltför begränsande. Det slutliga villkor som länsstyrelsen efterlyser måste utformas så att det beaktar den osäkerhet som råder i fråga om vad som kan uppnås med planerade åtgärder. Mot denna bakgrund godtar bolaget att det inte förordnas om en provotid avseende utsläppen till vatten och föreslår i stället att följande slutliga villkor föreskrivs:

Senast tre år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft ska bolaget ha anpassat slutvattenreningen till de riktlinjer som följer av gällande BREF-dokument. Utsläppen av TOC, SÄ_{GFA}, fosfor och kväve via reningsanläggningen får därefter inte överstiga följande.

Produktion returfiber- massa/papper	Högst 93 000/110 000 ton/år		93 000-130 000/ 110 000- 150 000 ton/år	
Parameter	månadsmedel (kg/d)	årsmedel (kg/d)	månadsmedel (kg/d)	årsmedel (kg/d)
TOC	300	270	400	360
SÄ _{GFA}	90	81	123	111
N-tot	53	45	72	69
P-tot	3,4	3,0	4,6	4,1

Villkoret är uppfyllt om minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret och samtliga årsmedelvärden klarar begränsningsvärdena.

Bolaget bedömer att det med de planerade åtgärderna kommer att vara möjligt att innehålla ovanstående villkor. Villkorsförslaget är emellertid inte utformat med någon större marginal i förhållande till förväntade utsläpp. Eftersom det med nuvarande underlag inte är möjligt att bedöma om bolaget kommer att ha faktisk och rättslig möjlighet att följa ett strängare villkor än vad som anges ovan är det enda rimliga alternativet till villkorsförslaget en provotid enligt förslaget i den ursprungliga tillståndsansökan.

Under en övergångsperiod, dvs. tills bolaget har vidtagit kompletterande skyddsåtgärder, behövs en mindre sträng reglering. Bolaget föreslår att följande villkor föreskrivs för övergångsperioden (jfr förslaget till provisoriska föreskrifter i den ursprungliga tillståndsansökan).

Till dess att bolaget har anpassat slutvattenreningen enligt villkoret ovan får utsläppen av TOC, SÄ_{GFA}, fosfor och kväve via reningsanläggningen inte överstiga följande.

Parameter	Månadsmedelvärde (kg/dygn)	Årsmedelvärde (kg/dygn)
TOC	400	-
SÄ _{GFA}	250	-
N-tot	61	55
P-tot	4,2	3,6

Villkoret är uppfyllt om minst tio av månadsmedelvärdena under kalenderåret och samtliga årsmedelvärden klarar begränsningsvärdena.

Villkorsförslagen innebär att de totala utsläppen till vatten ökar något till följd av den ökade produktionen vid anläggningen. På samma sätt som för utsläppen till luft kommer bolaget att bedriva verksamheten så att kravet på att använda bästa tillgängliga teknik uppfylls. En viss ökning av utsläppen till vatten är således en oundviklig följd av den ansökta produktionsökningen. De ovan föreslagna villkoren är produktionsrelaterade i så måtto att de tar hänsyn till att utsläppen är lägre vid en lägre produktionsnivå och vice versa. Fullständigt produktionsrelaterade villkor är emellertid inte lämpliga att föreskriva eftersom sådana villkor skulle medför en betydande osäkerhet för bolaget under året. Produktionssiffror erhålls inte omedelbart. Ibland kasseras delar av produktionen, vilket skulle medför en viss eftersläpning i bedömningen av om villkoret innehålls eller inte. Det är därför svårt att tillräckligt snabbt parera eventuella förhöjda utsläpp om villkoret anges som exempelvis kg utsläpp per ton papper. Villkor av denna typ bör därför undvikas.

När det gäller frågan om bakterier i processavloppsvattnet anser bolaget att det inte finns något som indikerar ett behov av villkorsreglering. Av avsnitt 7.3 i MKB:n framgår att ett eventuellt utsläpp av orenat avloppsvatten inte skulle ha någon betydelse för Göta älvs mikrobiologiska status. Avloppsvattnet har halter som efter spädning är ca sju gånger lägre än vad som uppmätts nedströms utsläppspunkten. De förändringar som planeras i verksamheten kommer inte att medföra några förändringar i detta avseende. Såväl Göteborg Vattens som länsstyrelsens yrkanden i denna del bör därför avslås. Bolaget åtar sig dock att vid alla former av driftstörningar som kan påverka vattenkvaliteten i Göta älv kontakta Alelyckans kontrollcentral.

När det slutligen gäller karakterisering av avloppsvattnet ska åter framhållas att en sådan utfördes under 1999 och att produktionen vid Lilla Edet bruk sedan dess inte

har ändrats på något sätt som skulle kunna göra karaktäriseringen inaktuell. Naturvårdsverket har under samrådsprocessen t.o.m. angett att 1999 års karaktärisering kan användas som underlag i detta sammanhang. Att genomföra en karaktärisering efter det att tillståndet tagits i anspråk kan enligt bolaget inte fylla någon funktion. Detta gäller i synnerhet om slutliga villkor för utsläpp till vatten föreskrivs på sätt som länsstyrelsen föreslår. Mot denna bakgrund anser bolaget att länsstyrelsens yrkande om en förnyad karaktärisering bör avslås.

Utsläpp av dagvatten och släckvatten

Länsstyrelsen anser att endast ej förorenat dag- och kylvatten får avledas direkt till ytvattenrecipient samt att rutiner för omhändertagande ska upprättas och åtgärder för att kunna innehålla släckvatten vid brand ska vara genomförda senast två år efter att tillståndet tagits i anspråk. Det finns inget som tyder på att dag- och kylvatten är förorenat, se bolagets komplettering den 11 juni 2012, avsnitt 1.5. Det är därför oklart vad länsstyrelsen vill åstadkomma med sitt villkorsförslag, eller snarare varför länsstyrelsen anser att bolagets förslag till villkor 4 är otillräckligt. Länsstyrelsens förslag är i sig också otydligt. Vad som avses med ej förorenat dag- och kylvatten framgår inte. Länsstyrelsen kommenterar inte heller den omständigheten att det aktuella flödet inte har visat sig vara förorenat.

I syfte att delvis tillmötesgå länsstyrelsen och undvika att villkor 4 uppfattas som ett villkor för reglering av släckvatten generellt föreslår bolaget att villkoret ges följande lydelse:

Dag- och kylvattenutsläpp ska snabbt kunna tätas vid spill av kemikalier eller brand i kemikalielager.

När det gäller släckvatten har bolaget i ovan angivna komplettering förklarat att det finns tre avrinningsområden inom industriområdet och att det därför inte är möjligt att anlägga en uppsamlingsdamm som, utan pumputrustning, kan användas för hela området. Att anlägga tre olika dammar för släckvattenuppsamling är uteslutet av utrymmesskäl. Bolaget har utrett möjligheten att anordna pumpning från övriga avrinningsområden till en befintlig invallning inom industriområdet. Åtgärden är

tekniskt möjlig att genomföra och kostnaden för denna bedöms uppgå till 6 miljoner kr, vilket enligt bolagets mening framstår som en orimligt hög kostnad i sammanhanget. Det finns nämligen inget som tyder på att det är miljömässigt motiverat att vidta en sådan åtgärd. Bolaget har vid samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap informerats om att det är mycket ovanligt att verksamhet med massa- och papperstillverkning har särskild utrustning för generell släckvattenhantering. Däremot vidtas ofta skyddsåtgärder vid kemikaliedepåer och liknande. I bolagets verksamhet leds släckvatten från kemikalielager till slutvattenreningen.

Skyddsåtgärder och försiktighetsmått inom bolagets industriområde är i linje med motsvarande åtgärder för andra verksamheter i branschen. Som angetts i kompletteringsyttrandet den 11 juni 2012 innebär detta att produktionslokaler är kopplade till processvattennätet, dvs. utsläppen passerar verksamhetens reningsverk eller det kommunala reningsverket innan de når recipienten. Dagvatten från obebyggd mark och lagerbyggnader avleds i dagvattennätet till Göta älv via pannhusavloppet (avser huvuddelen av dagvattnet) eller Olas bäck (avser den östra delen av fabriksområdet). Släckvatten från lager bedöms inte vara så förorenat att särskilda åtgärder för släckvattenhantering kan anses vara motiverade, i vart fall inte åtgärder till en så hög kostnad som 6 miljoner kr. Länsstyrelsens yrkande bör därför avslås.

Buller

Länsstyrelsen anser att buller från verksamheten bör villkorsregleras på en nivå som motsvarar Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller vid nyetablering samt att kontroll av efterlevnaden ska ske på visst sätt.

Verksamheten vid Lilla Edet bruk är inte en nyetablering. Anläggningen är konstruerad för att innehålla de riktlinjer som gäller för befintlig industri. Av den bullerutredning som bilagts MKB:n framgår vidare att ljudnivåerna i det aktuella bostadsområdet även påverkas av buller främst från Europaväg 45. Det är därför tveksamt om de närboende skulle uppleva någon förbättring av ljudmiljön även om

bullret från Lilla Edet bruk skulle sänkas så att de av länsstyrelsen föreslagna riktlinjerna innehålls. Bolaget kan emellertid åta sig att dimensionera tillkommande delar av verksamheten för att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller vid nyetablering.

Bolaget har ingen invändning mot länsstyrelsens förslag till kontrollbestämmelse. Mot ovanstående bakgrund föreslår bolaget att villkor 5 ges följande lydelse:

Den ekvivalenta ljudnivån utomhus får vid närliggande bostadsområde inte överstiga

55 dB (A) dagtid (kl. 07.00-18.00),
50 dB (A) kvällstid (kl. 18.00-22.00) samt
45 dB (A) nattetid (kl. 22.00-07.00).

Högre momentanbuller än 60 dB (A) får inte förekomma. Om bullret innehåller impulsljud eller hörbara tonkomponenter ska ovanstående ekvivalenta ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter.

Tillkommande verksamhet ska dimensioneras så att bullerkraven för nyetablerad verksamhet enligt Naturvårdsverkets allmänna råd (AR 1978:5) om externt industribuller kan innehållas.

Begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätning och beräkning eller genom immissionsmätning. Omfattningen av kontrollen ska regleras i kontrollprogrammet för verksamheten.

Det ska framhållas att den mätosäkerhet som är förknippad med bullermätning och annan bullerkontroll är en svårhanterlig faktor vid tillämpningen av villkor utformade enligt förslaget ovan. Det behov av handlingsutrymme som Mark- och miljööverdomstolen identifierade i MÖD 2012:21 och 2012:10 gör sig gällande även - och kanske särskilt - i fråga om buller. Det är emellertid inte möjligt att

tillämpa den villkorsmodell som användes i nämnda avgörande eftersom buller kontrolleras betydligt mer sällan än en gång per månad.

Energi

Länsstyrelsen anser att det bör föreskrivas villkor med innebörden att bolaget regelbundet ska utföra energianalyser och vidta energieffektiviserande åtgärder i befintlig verksamhet och vid förändringar samt att aktuella rutiner för detta arbete ska finnas och följas. Miljö- och byggnadsnämnden anser att bolaget bör öka energiåtervinningen och öka andelen egenproducerad el.

Bolaget godtar länsstyrelsens förslag.

Som bolaget angett i kompletteringen den 11 juni 2012 kan en ny pannanläggning innebära att förutsättningarna för egen elproduktion förbättras. Det är däremot inte tekniskt eller miljömässigt försvarbart att bygga om befintlig panna så att en större elproduktion kan erhållas.

Transporter

Länsstyrelsen anser att det bör föreskrivas villkor med innebörden att bolaget aktivt ska arbeta för att minimera miljöeffekter från transporter, att en handlingsplan för detta arbete ska upprättas senast två år efter det att tillståndet tagits i anspråk samt att denna ska hållas aktuell och att resultatet av arbetet årligen ska redovisas till tillsynsmyndigheten.

Bolaget godtar länsstyrelsens förslag.

Kemikalieanvändning

Länsstyrelsen anser att det bör föreskrivas ett villkor enligt vilket tillsynsmyndigheten ska informeras innan för verksamheten nya kemiska ämnen börjar användas i ordinarie produktion. Miljö- och byggnadsnämnden anser att det för några ämnen saknas uppgifter om var kemikalien tar vägen vid användning och förväntad förbrukningsutveckling samt att det bör föreskrivas att ett program ska tas fram för

att minska kemikalieanvändningen särskilt med avseende på utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen enligt Kemikalieinspektionens prioriteringsguide PRIO.

Såvitt framgår av länsstyrelsens förslag behöver bolaget inte invänta något godkännande, varför det inte torde vara nödvändigt att tillsynsmyndigheten informeras innan nya kemiska ämnen börjar användas. Skulle det vara så att avsikten med länsstyrelsens förslag är att bolaget ska invänta tillsynsmyndighetens godkännande är förslaget enligt bolagets mening orimligt. Ett byte av kemikalier kan behöva ske snabbt till följd av leveransproblem eller andra oförutsedda omständigheter. Oavsett ovanstående anser bolaget att förslaget till villkor 7 i ansökan utgör en fullt tillräcklig reglering i detta avseende. Det är mycket ovanligt att bolaget börjar använda nya kemiska ämnen i verksamheten. Nya produkter och varumärken förekommer men nya kemiska ämnen är sällsynta. Härutöver sker, som angetts i ansökan, en regelbunden utvärdering av kemikaliehanteringen inom ramen för bolagets miljöledningssystem och kemikalieanvändningen granskas löpande utifrån produktvalsprincipen. Som också angetts tidigare efterlever bolaget de mycket stränga krav som följer av att bolagets produktsortiment är Svanenmärkt och märkt med EU- blomman.

Med hänsyn till ovanstående vidhåller bolaget sitt förslag till villkor 7.

Lagring av kemikalier och flytande farligt avfall

Länsstyrelsen anser att det bör föreskrivas ett villkor som i huvudsak tycks ha samma innebörd som det av bolaget föreslagna villkor 6 samt ett villkor enligt vilket dagvattenbrunnar inom områden där kemiska produkter och farligt avfall hanteras ska vara markerade och absorptionsmedel hållas tillgängligt.

Det är oklart för bolaget i vilket avseende länsstyrelsen anser villkorsförslag 6 vara otillräckligt. Bolaget vidhåller därför sitt förslag, som för övrigt är utformat enligt praxis. Däremot godtar bolaget länsstyrelsens förslag såvitt avser markering av dagvattenbrunnar och tillgänglighet av absorptionsmedel.

Restprodukter

Länsstyrelsen anser att det bör föreskrivas ett villkor enligt vilket hantering och lagring av returpapper, fasta bränslen och aska ske så att besvärande damning, lukt, brandfara eller andra olägenheter som t.ex. nedskräpning inte uppstår i omgivningen. Vidare ska lämpliga åtgärder vidtas vid aktuella lagringsutrymmen så att spridning av skadliga ämnen till omgivning t.ex. via dagvatten förhindras.

Enligt bolagets förslag till villkor 3 ska åtgärder vidtas för att reducera störningar vid eventuella luktolägenheter. Bolaget medger att villkoret utsträcks till att gälla även för damning och nedskräpning. Även brandfara ska givetvis undvikas, men den frågan regleras i annan lagstiftning samt i relationen med bolagets försäkringsgivare. När det gäller dagvatten hänvisas till villkor 5.

Villkor 3 bör således ges följande lydelse:

Om olägenheter till följd av lukt, damning eller nedskräpning uppstår från verksamheten ska åtgärder vidtas så att störningen upphör.

Avfallshierarkin

Länsstyrelsen föreslår ett villkor med innebörden att åtgärder ska vidtas fortlöpande för att minimera mängden avfall som uppkommer i verksamheten, att avfallet ska sorteras och i första hand återvinnas samt att en särskild rutin för hur avfallet ska hanteras ska finnas. Därutöver anser länsstyrelsen att aska från förbränningen i möjligaste mån ska nyttiggöras och, om askan inte kan återvinnas eller nyttiggöras, att den ska deponeras på avfallsupplag med erforderligt tillstånd.

Verksamheten bedrivs redan i dag på det sätt som länsstyrelsen anger. Bolaget godtar länsstyrelsens förslag rörande minimering av avfall, sortering och återvinning m.m.

När det gäller aska har bolaget i förslag till villkor 9-10 föreslagit regleringar som i allt väsentligt ansluter till länsstyrelsens förslag. Det är oklart för bolaget varför

länsstyrelsen anser att dessa förslag är otillräckliga. Bolaget vidhåller tillsvidare sina förslag och avstyrker länsstyrelsens.

Tillståndsmening/villkor

Länsstyrelsen anser att såväl den befintliga fastbränsleparmans som den planerade pannanläggningens kapacitet ska anges i tillståndet samt att frågan om vilket avfallsslag som får förbrännas i fastbränslepannan ska regleras i tillståndet. Som bolaget har angett i ansökan kommer det ökade förbränningsbehovet att tillgodoses antingen genom att den befintliga samförbränningsanläggningen byggs om eller genom att en samförbränningsanläggning byggs i anslutning till den befintliga. Bolagets yrkande avser en fastbränslebaserad ångproduktionskapacitet med en total tillförd effekt om högst 55 MW. I bolagets förslag till villkor 8 anges vidare maximal tillåten förbränningskapacitet samt vilka avfallsslag som får förbrännas i fastbränslepannorna.

Det finns enligt bolagets mening ingen anledning att reglera både anläggningens totala tillförda effekt och användning av avfallsbränslen i tillståndsmeningen. Den sistnämnda är till för att klargöra verksamhetens omfattning och det är därför tillräckligt att ange anläggningens kapacitet för energiproduktion. Den mängd och de typer av avfall som används kan påverka pannans miljökonsekvenser varför det är rimligt att villkorsreglera dessa frågor. Att mängden avfall ska regleras stadgas dessutom i 22 kap. 25 b § miljöbalken (farligt avfall kommer inte att förbrännas i anläggningen).

Bolaget anser således att de regleringar som föreslås i ansökan uppfyller de krav som länsstyrelsen ställer och vidhåller sina förslag i denna del.

Olycksrisker

Länsstyrelsen anser att det behövs ett villkor enligt vilket bolaget aktivt ska arbeta för att minska risken för olyckor genom att ha tydliga rutiner för att utföra riskanalyser, dokumentera och för tillsynsmyndigheten tillgängliggöra

riskanalyserna samt samråda med tillsynsmyndigheten avseende risker med verksamheten. Bolaget godtar länsstyrelsens förslag.

MIFO m.m.

Länsstyrelsen anser att det bör föreskrivas att en detaljerad inventering ska utföras enligt Naturvårdsverkets metodik för inventering av förorenade områden, MIFO, rapport 4918, att ytterligare provtagning ska göras vid misstanke om förorening samt att utförda utredningar ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast två år efter det att tillståndet tagits i anspråk. Vidare anser länsstyrelsen att bolaget i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten ska anmäla detta och inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten samt att kemikalier och farligt avfall då ska tas omhand av företag som har erforderligt tillstånd.

Som tidigare angetts anser bolaget att arbetet med att inventera förorenade områden bör fortgå inom ramen för tillsynen. Det finns inget skäl att villkorsreglera denna fråga inom ramen för det blivande tillståndet.

När det gäller återställning verksamhetsområdet har bolaget lagt sig vinn om att utforma förslaget till villkor 12 i enlighet med praxis, se exempelvis MÖD 2008:22. Länsstyrelsen har inte angett några skäl till att avvika från praxis i detta fall. Inte heller i sak kan bolaget se något skäl att vid avslutandet av varje mindre del av verksamheten redovisa en plan för detta. Genom att istället till tillsynsmyndigheten anmäla att del av verksamheten ska avslutas ges tillsynsmyndigheten möjlighet att, om behov anses föreligga, begära att en motsvarande plan ska ges in av bolaget. Bolaget vidhåller således att villkorsförslag 12 utgör en tillräcklig reglering i fråga om återställning av verksamhetsområdet.

Kvalitetssäkring av bränslen

Miljö- och byggnadsnämnden anser att bolaget bör åläggas att kvalitetssäkra använda bränslen. Flis kvalitetssäkras genom en noggrann sortering av returträ hos leverantören före flisning. Målat och impregnerat trä avskiljs liksom andra förekommande föroreningar. Endast obehandlat trä förekommer i den fraktion som

levereras till bolagets anläggning. I övrigt besiktigas inkommande bränsle okulärt och provtas med avseende på torrhalt. Någon ytterligare kvalitetssäkring av de bränslen som bolaget använder är enligt bolagets mening inte motiverad.

DOMSKÄL

Den prövning som görs i målet avser en prövning enligt miljöbalken av en befintlig miljöfarlig verksamhet, med tillstånd enligt miljöskyddslagen och till viss del enligt miljöbalken.

Vid tillståndsprövningen tillämpas en rad bestämmelser som återfinns i olika kapitel i balken. Som utgångspunkt vid tillämpning av dessa bestämmelser gäller den precisering av balkens mål som framgår av 1 kap. i balken.

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket 1 – 5 ska balken tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Till precisering och ledning för hur behovet av skydd och bevarande ska tillgodoses har riksdagen fastställt 16 miljökvalitetsmål.

Miljökvalitetsmålen ska tjäna som vägledning i enskilda prövningar vid avgörandet av vilka miljöstörningar som bör föranleda hänsynstaganden i form av begränsningar, försiktighetsmått och skyddsåtgärder m.m. Avvägningar mellan behovet av skyddsåtgärder m.m. och hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och rimligt att

uppfylla samt vägningen mellan nyttan av skyddsåtgärderna och kostnaderna för dem ska i varje enskilt fall göras enligt hänsynsreglerna i balkens andra kapitel.

Tillståndsprövningen i det här målet berör framför allt följande miljökvalitetsmål:

- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- God bebyggd miljö

Inför den avvägning som ska ske enligt 2 kap.7 § miljöbalken finner mark- och miljödomstolen anledning att särskilt behandla frågor om

- *utsläpp till vatten* från produktionsprocesser samt släck- och dagvatten;
- utsläpp till luft av kväveoxider och villkorens utformning härför;
- *buller* från bolagets samlade verksamhet;
- *val av och kunskaper om kemikalier* i tillverkningen och
- förekomst av *markföroreningar* inom verksamhetsområdet.

Därutöver föranleder ansökan överväganden i fråga om verksamhetens definition och klassning, igångsättningsstid samt avgift för prövning av ansökt vattenverksamhet.

Dessa frågor berör på olika sätt de miljömål som har nämnts i det föregående. De delar av verksamheten, inklusive försiktighetsmått, som inte behandlas i dessa domskäl får betraktas som okontroversiella i målet, dvs. omfattas inte av skilda uppfattningar mellan dem som yttrat sig i målet och föranleder inte heller särskilda överväganden av mark- och miljödomstolen.

Tillåtlighet m.m.*Miljökonsekvensbeskrivningen*

Inledningsvis konstaterar mark- och miljödomstolen att den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven enligt 6 kap. miljöbalken och därför ska godkännas. Även i övrigt kan ansökan, efter bolagets kompletteringar, ligga till grund för den prövning som nu ska göras.

Verksamhetens klassificering m.m.

Länsstyrelsen har begärt att ansökt verksamhet genom domslutet klassificeras korrekt och fullständigt till ledning för utdebitering av avgifter för prövning och tillsyn. Mark- och miljödomstolen vill med anledning av begäran påpeka följande. De verksamhetskoder som anges i denna dom ska inte ses som en uttömmande eller för avgifter m.m. bindande förteckning för verksamhetens klassificering. Under rubriken SAKEN anges de koder som representerar de av bolaget ansökta huvudverksamheterna, massa- respektive papperstillverkning. Redovisningen på denna plats följer i huvudsak vad som anges i Naturvårdsverkets numera upphävda allmänna råd 99:1, Läsanvisningar till förteckning över miljöfarliga verksamheter, i fråga om regler för klassificering. Samförbränningsanläggningen utgör en verksamhetsstödande del och kan inte ses som en huvudverksamhet och ska följaktligen inte tas upp under rubriken SAKEN. Tillståndets omfattning i fråga om delferksamheter och produktionsvolym m.m. ska framgå av domslutets tillståndsmening. Vad som omfattas av denna prövning framgår därutöver av vad bolaget redovisat och åtagit sig i målet och regleras genom det allmänna villkoret (slutligt villkor 1).

Igångsättningsstid

Syftet med fastställande av en igångsättningsstid enligt 22 kap. 25 § miljöbalken, är att säkerställa att anläggningar som uppförs med stöd av ett meddelat tillstånd ska motsvara den tekniska nivå som motsvarar bästa möjliga teknik vid den tidpunkt då de uppförs. En alltför lång igångsättningsstid riskerar att leda till att föråldrade tekniska lösningar kommer till utförande. Detta förhållande gör sig tydligast gällande i fråga om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, där teknikutvecklingen är

snabb och där valet av teknik kan vara avgörande för tillståndsprövningen och de miljökrav den kan leda till. Under de nu aktuella omständigheterna har bolaget ett behov av att kunna bestämma investeringstakten för ansökta åtgärder efter en noggrann analys av marknadsförutsättningarna för en utbyggnad. Mark- och miljödomstolen har därför förståelse för bolagets behov av en lång igångsättningsperiod för byggnation och idrifttagande av en ny pappersmaskin och utökad/ny förbränningskapacitet. Mot bakgrund härav bör igångsättningsperioden för ansökt ny produktionsutrustning bestämmas till sex år.

Utsläpp till vatten

Bolaget har föreslagit att det slutliga ställningstagandet till villkor för utsläpp av processavloppsvatten skjuts upp under en provperiod för att nå ner till utsläppsnivåer som anges som BAT (Best Available Techniques) enligt BREF (*Reference Document on Best Available Techniques in the Pulp and Paper Industry*) daterat december 2001. Bolaget har härvid utgått från att vissa angivna tekniska åtgärder ska vidtas och att erfarenheter ska vinnas under provperioden då också intrimning ska ske. Bolaget har föreslagit vilka begränsningsvärden som ska gälla för utsläppet under provperioden. Länsstyrelsen har påpekat att ansökan borde ha kompletterats med uppgifter om vilka åtgärder som fordras för att utsläppsnivån ska kunna nå ner till vad som föreslås som BAT-AEL-värden (Best Available Technique Associated Emission Levels) redovisade i ett utkast till nytt BREF-dokument från maj 2012 (Draft 2), vilket är avsevärt lägre än vad som anges för BAT i nu gällande BREF. I brist på sådan redovisning anser länsstyrelsen att nämnda BAT-AEL föreskrivs som slutligt villkor att gälla om tre år.

Såväl bolaget som länsstyrelsen har utgått från att begränsningsvärdena för utsläpp till vatten ska anpassas till aktuell produktionsnivå, före respektive efter planerade investeringar i en ny pappersmaskin m.m.

Enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregel om bästa möjliga teknik (2 kap. 3 §) ska den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att

förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Enligt 1 § samma kapitel är det den som vidtar åtgärden eller bedriver verksamheten som har att visa att de förpliktelser som följer av kapitel 2 iakttas. Enligt 2 kap. 7 § gäller kraven i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vad som är rimligt ska avse generellt för verksamheter inom den bransch till vilken den aktuella verksamheten hör. En avvägning mellan kravet på bästa teknik och vad som kan anses rimligt i fråga om kostnader ska således göras inom ramen för denna prövning.

Mark- och miljödomstolen gör den bedömningen att tillämpning av bästa möjliga teknik skulle leda till lägre utsläpp än vad som motsvarar bolagets åtagande men har inte underlag att precisera vare sig teknik eller utsläppsnivåer för BAT.

Domstolen delar därför länsstyrelsens uppfattning att ansökan i detta avseende inte ger ett så komplett underlag som krävs för att göra den prövning som domstolen har att göra. En ansökan med sådana brister ska mot denna bakgrund avvisas. Mark- och miljödomstolen finner emellertid att ett sådant förfarande onödigtvis skulle fördröja genomförandet av de miljömässigt angelägna utsläppsbegränsande åtgärder bolaget redan åtagit sig att gå vidare med. Det finns inte heller skäl att anta att bolaget inte skulle kunna vidta åtgärder så att verksamheten kan bedrivas inom ramen för vad som är tillåtligt enligt miljöbalken. Mot denna bakgrund finner domstolen att den brist som påpekats i det föregående kan läkas inom ramen för ett provotidsförfarande.

Under en provotid får bolaget närmare utreda vilka tekniska åtgärder som skulle krävas i nuvarande respektive ändrad verksamhet för att utsläppen ska hållas inom ramen för de intervall som anges i utkast från maj 2012 till ny BREF för massa- och papperstillverkning (utsläppsnivån BAT/AEL-2012). I stället för COD ska därvid TOC användas med tillämpning av den omräkningsfaktor som bolaget tagit fram. Av redovisningen ska framgå vilka åtgärder och kostnader som krävs för att nedbringa utsläppen till de nivåer som anges i nämnt utkast. Generellt, utan hänsyn

tagen till förutsättningarna vid Edets Bruk, utgår domstolen från att de lägsta siffrorna i intervallet motsvarar tillämpning av bästa möjliga teknik, såsom avses i 2 kap. 3 § miljöbalken. Det är därför angeläget att bolaget redovisar förutsättningarna för att nedbringa utsläppen till dessa, intervallens lägsta nivåer. Samtidigt har domstolen förståelse för att det vid bruket kanske inte går att tillämpa dessa tekniker fullt ut, eller att teknikerna i kombination med den övriga statusen på bruket inte skulle ge samma utsläppsnivåer, eller att det i vart fall skulle kunna leda till oskäligen kostnader. Redovisningen bör därför utformas så att tekniska förutsättningar och kostnader för tekniskt sett relevanta utsläppsnivåer upp till intervallens högsta värden också beskrivs.

Domstolen vill poängtera att BAT/AEL-värdena är avsedda att spegla de utsläpp som blir resultatet av tillämpning av bästa tillgängliga teknik vid normal drift. Domstolen anser inte att sådana utsläppsnivåer direkt och utan vidare kan överföras till begränsningsvärden såsom de kommit att uttryckas i praxis. Hur sådana ska uttryckas får bestämmas efter provotidens slut.

Under provotiden ska bolaget, utöver vad som nämns ovan och på sätt som beskrivs i ansökan (jfr sid 37- 38 ovan), successivt utvärdera och genomföra de i ansökan beskrivna utsläppsminskande åtgärder för att i vart fall klara de utsläppsnivåer som bolaget åtagit sig (se sid 73-74 ovan), under förutsättning att genomförandet inte försvårar åtgärder för att minska utsläppen till målnivån för provotidsutredningarna (BAT/AEL-2012). Vilka åtgärder som ska vidtas härvidlag får bestämmas inom ramen för tillsynen, dock med möjligheten att återförvisa tvistig fråga till domstolen för avgörande.

Under provotiden, som ska sättas till tre år, ska utsläppsminskning till följd av genomförda åtgärder dokumenteras samt utsläppsstatistik sammanställas till grund för fastställande av de begränsningsvärden som därefter ska gälla. Uppföljningen ska avse samtliga för recipienten relevanta föroreningar i och egenskaper hos avloppsvattnet. Med egenskaper avses toxicitet (bl.a. akut, kronisk, reproduktions- och hormonstörande, funktionshämmande på annat sätt) för, för recipienten

relevanta organismgrupper, bioackumulerbarhet och svårnedbrytbarhet. En meningsfull uppföljning ska bygga på relevant och aktuellt referensmaterial. Hur provotidsutredningarna i detta avseende ska genomföras i detalj får avgöras inom ramen för det samråd som ska föregå utredningarna. De ytterligare utsläppsbegränsande åtgärder som kan komma att aktualiseras efter provotiden kan föranleda en ny provotid under vilken åtgärder vidtas, erfarenhet av vidtagna åtgärder vinnns och undersökningar av det renade processavloppsvattnets föroreningsinnehåll och miljömässiga egenskaper utförs.

I fråga om risk för förekomst av *bakterier* i det renade processavloppsvattnet finner domstolen, mot bakgrund av vad bolaget anfört, att frågan inte behöver regleras i ett särskilt villkor i denna dom. Tillsynsmyndigheten ska i enlighet med vad bolaget och länsstyrelsen är överens om ges rätten att meddela villkor om åtgärder för att begränsa utsläpp av bakterier om utsläppen riskerar kvaliteten på Göteborgs dricksvattentäkt.

Kontroll av föroreningsrisk genom utsläpp av *släck-, dag- och kylvatten* från verksamheten får regleras inom ramen för verksamhetens kontrollprogram. Utgångspunkten ska i detta avseende vara att förorenat dag- och kylvatten inte får släppas ut och att utsläpp av föroreningar med släckvatten ska förebyggas. Om resultaten från kontrollen föranleder åtgärder för att begränsa utsläppen bör dessa hanteras av tillsynsmyndigheten genom ett bemyndigande att meddela villkor härom.

Utsläpp till luft

Bolaget har i en strävan att utforma villkor med begränsningsvärden i enlighet med numera fast praxis föreslagit att det begränsningsvärde som ska anges för utsläpp av kväveoxider ska uttryckas som månadsmedelvärde, men kombineras med två ”frimånader” för att skapa den marginal som bolaget anser nödvändig för att kunna godta att det värde som föreslagits som riktvärde ska kunna användas som begränsningsvärde. Bolaget föreslår inte vad som ska gälla under de två undantagna månaderna, vilket mark- och miljödomstolen finner otillfredsställande. Domstolen

anser att ett villkor med begränsningsvärde för tio av årets tolv månadsmedelvärden ska kombineras med ett begränsningsvärde på samma siffernivå men som avser medelvärde för helår och således inbegriper de undantagna månaderna. Tillräcklig marginal mot begränsningsvärdet skapas genom att värdet avser helår.

Domstolen konstaterar att idrifttagande av en ny eller ombyggd panna kan möjliggöra sänkta utsläpp i förhållande till de nu bestämda. Anläggningen omfattas av kväveoxidavgiftssystemet, varför bolaget torde ha incitament att minimera utsläppen även om villkoret inte i varje ögonblick blir styrande. Skulle den nya produktionsutrustningen medge så stora marginaler att en skärpning av villkoret bör aktualiseras bör detta hanteras inom ramen för en omprövning av villkoret, enligt 24 kap. 5 § miljöbalken.

Buller

Bolaget har genom kompletteringar efter huvudförhandlingen redovisat att verksamhetens bidrag till buller vid bostäder i närheten av europaväg E 45 är så litet att det är försumbart jämfört med trafikbullret från vägen. Åtgärder för att sänka bullerbidraget från verksamheten till högst 40 dB(A), nattetid, skulle inte märkas vid de mest bullerutsatta bostäderna på grund av att det överröstas av buller från vägen. Mark- och miljödomstolen finner mot denna bakgrund att det inte är skäligt att kräva att bolaget utför bullerbegränsningsåtgärder på befintlig utrustning för att nå 40 dB(A)-nivån. Bolagets åtagande att för tillkommande verksamhet, begränsa dess bullerbidrag får anses tillräckligt.

I fråga om begränsningsvärden för buller finner mark- och miljödomstolen att villkoren ska utformas i enlighet med fast praxis för begränsningsvärden.

Villkor för buller ska inrymma bestämmelser om bestämning av ekvivalentnivå samt kontroll på sätt som medger att ekvivalentvärden angivna i villkoret ska mätas/beräknas för aktuellt drifttidsintervalls varaktighet och inte för hela det tidsintervall som anges för respektive begränsningsvärde i villkoret. Strategin för kontrollen ska följa vad som beskrivs i Naturvårdsverkets remissversion från 2009

av ”Allmänna råd om begränsning av externt buller från industrier och likartad miljöfarlig verksamhet. [till 2 kap. och 26 kap. 19§ Miljöbalken]” och däri särskilt vad som anges om mätningar och beräkningar i remissversion från 2005 av ”Metod för immissionsmätning av externt industribuller” resp. i ISO 9613. (ISO 9613-1:93 Attenuation of sound during propagation outdoors – Part 1 Calculation of absorption of sound by the atmosphere Part 2: A general method of calculation).

Val av kemikalier

I 2 kap. 4 § miljöbalken regleras frågan om val av kemiska produkter och biotekniska organismer. Målet för denna reglerings tillämpning i tillståndsprövning enligt miljöbalken är i första hand att begränsa påverkan från utsläpp av kemikalier till luft, vatten och mark från den verksamhet som prövas. Från den nu aktuella verksamheten kan ämnen härrörande från kemikalier som tillsätts i verksamhetens olika processer befaras tillföras miljön främst genom utsläpp av processavloppsvatten, men också genom utsläpp till luft och via avfall till mark. Det finns därför skäl att genom ett särskilt villkor reglera bolagets arbete med substitution av kemikalier. Arbetet ska utgå från, inom ramen för egenkontrollen, insamlade kunskaper om utsläpp och miljöpåverkan vilket ska regleras på sätt som föreslagits av länsstyrelsen.

Mark- och miljödomstolen kan inte finna att ett villkor medförande informationsplikt när bolaget har för avsikt att börja använda en ny kemikalie är alltför betungande för bolaget, så länge som informationen inte innebär att ibruktagandet måste invänta tillsynsmyndighetens ställningstagande. Genom det seriösa och omfattande arbete för val och utbyte av kemikalier som bolaget bedriver torde en tidig information till tillsynsmyndigheten vara lätt att ge och snarare kunna bli berikande än hämmande för bolagets arbete med kemikaliefrågor.

Förorenad mark

Mark- och miljödomstolen finner att det som bolaget redovisat i fråga om förekomst av markföroreningar inom verksamhetsområdet är tillräckligt för den prövning som nu ska göras. Formaliserade krav på statusrapport, i enlighet med Industriemissions-

direktivet (2010/75/EU), (IED) mot bolagets verksamhet har ännu inte trätt i kraft. Någon närmare vägledning om vad en statusrapport ska innehålla har ännu inte publicerats. Mark- och miljödomstolen finner därför inte skäl att nu kräva ytterligare uppgifter om markföroreningar i området av bolaget. Behov av fördjupade utredningar och eventuella andra efterbehandlingsåtgärder får avgöras inom ramen för tillsynen.

Vid en eventuell nedläggning av hela eller delar av verksamheten eller i samband med att mark som varit bebyggd tillgängliggörs för efterbehandlingsåtgärder (t.ex. provtagning eller sanering) ska emellertid bolaget genom villkor i denna dom åläggas att informera tillsynsmyndigheten som har att bedöma behovet av och vid behov förelägga om åtgärder.

Prövningsavgift

Bolaget har betalt en prövningsavgift om 140 000 kr. Mark- och miljödomstolen delar bolagets uppfattning att denna tillståndsprövning i huvudsak behandlat frågor relaterade till den miljöfarliga verksamheten vid bruket. För denna provning betalar bolaget, i enlighet med förordning (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken (2 kap. 1 och 2 §§), en årlig avgift. Prövningen av ansökt vattenverksamhet har varit av ringa omfattning och en nedsättning av avgiften, jämlikt 9 kap. 3 § 2 st avgiftsförordningen, på sätt som bolaget föreslagit är motiverad.

Prövningsavgiften fastställs till 35 000 kr. Bolaget har rätt att utan ansökan återfå överskjutande del av det inbetalda beloppet.

Övrigt

Vad som i övrigt ska gälla för verksamheten framstår som okontroversiellt och framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 4 april 2013.

Susanne Mörkås

Joen Morales

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Mörkås, ordförande, och tekniska rådet Joen Morales samt de särskilda ledamöterna Roland Löfblad och Åke Larsson.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR

- DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.